

Augsburgas ticības apliecība latīņu valodā tika iesniegta ķeizaram Kārlim V 1530. gada 25. jūnijā Augsburgas reihstāga laikā. Tajā pašā dienā ticības apliecības teksts vācu valodā tika nolasīts ķeizara un visu viņa impērijas augstmaņu priekšā. Tam vajadzēja pierādīt, ka evaņģēliskie jeb protestanti, kā šie cilvēki tika saukti, kopš 1529. gadā viņi protestējot atstāja Špeires reihstāgu, ir uzticīgi senbaznīcas mācībai un ka pretējā puse tos nepatiesi apvaino, saucot par jaunas kustības sācējiem. Šī ir pirmā pabeigtā baznīcas ticības apliecība, kas aptvēra visu baznīcas mācības galveno jautājumu kopumu, jo senbaznīcas ekumeniskie simboli skāra tikai Trīsvienības un kristoloģijas jautājumus. Tādējādi pirmajos artīkulos ir redzama apzināta Augsburgas ticības apliecības atsaukšanās uz seno koncilu lēmumiem un šo koncilu noraidīto ķecerību nosodīšana.

Augsburgas Ticības Apliecība

PRIEKŠVĀRDI ĶEIZARAM KĀRLIM V

1] Neuzvaramais valdniek, augstais ķeizar, visžēlīgais kungs!

Jūsu ķeizariskā majestāte ir izziņojusi valsts reihstāgu Augsburgā, lai spriestu par aizsardzību pret turkiem, visbriesmīgākajiem mūžsenajiem kristiešu vārda un ticības ienaidniekiem, kā varētu viņu trakošanai sekmīgi pretoties ar stingriem un ilgstošiem militāriem pasākumiem,

2] tāpat arī – lai spriestu par nesaskaņām mūsu svētās, kristīgās ticības jautājumos. Lai ar šiem ticības jautājumiem saistītos dažādo partiju viedokļus un izteikumus varētu savā starpā mīlestībā, lēnprātībā un laipnībā abpusēji uz klausīt, apdomāt un apspriest,

3] lai pēc tam, kad novērsts un izlabots tas, ko abas puses savos rakstos aprakstījušas un sapratušas atšķirīgi, šos [mācības artīkulus] labi pamatotu un atgrieztu pie vienas vienkāršas patiesības un kristīgas vienprātības,

4] lai mēs turpmāk varētu aptvert, paturēt un atbalstīt patieso ticību, un – tā kā mēs visi esam pakļauti vienam Kristum un cīnāmies Viņa vadībā – lai mēs varētu dzīvot vienā kristīgā baznīcā vienotībā un vienprātībā.

5] Tā kā mēs, kūrfirsts un firsti, kas nobeigumā parakstījušies, esam aicināti līdz ar citiem firstiem un valsts pārvaldes kārtām, kas mums pievienojušies, uz izsludināto Reihstāgu, tad, paklausīgi sekodami

ķeizara pavēlei, esam ieradušies Augsburgā agrāk un bez lielīšanās gribam sacīt: mēs esam šeit ieradušies kā vieni no pirmajiem.

6] Tā kā ķeizariskā majestāte kūrfirstiem, firstiem un citām pārvaldes kārtām jau šeit, Augsburgā, pašā tikšanās sākumā citu apskatāmo jautājumu vidū bijāt noteikusi, ka ikvienai valsts pārvaldes kārtai, pakļaujoties ķeizara rīkojumam, ir jāizklāsta un jāiesniedz vācu un latīņu valodā savi ieskati un domas,

7] tad, pēc trešdien notikušās apspriedes, Jūsu ķeizariskajai majestātei tika dota atbilde, ka mēs no savas puses piektdienā iesniegsim mūsu ticības apliecības artikulus.

8] Tāpēc mēs, paklausīdami Jūsu ķeizariskās majestātes gribai, šajā ticības jautājuma iesniedzam mūsu mācītāju un arī mūsu pašu ticības apliecību, lai parādītu, kāda ir Svēto Rakstu un skaidrā Dieva vārda mācība, ko viņi ir mācījuši un sludinājuši mūsu zemju, firstu pārvaldījumu, muižu, pilsētu un novadu draudzēs.

9] Tātad, ja saskaņā ar minēto ķeizariskās majestātes pavēli arī citi kūrfirsti, firsti un valsts pārvaldes kārtas būs šajā ticības lietā iesniegušas savus ieskatus latīņu un vācu valodā,

10] tad arī mēs, Jūsu ķeizariskās majestātes, mūsu visžēlīgā kunga klātbūtnē, esam gatavi draudzīgi apspriesties ar šiem augstiem kungiem, mūsu draugiem un valdošajām kārtām par lietderīgiem un pieņemamiem līdzekļiem, lai, cik vien godīgi iespējams, vienotos un šādā veidā lietu starp abām pusēm nokārtotu saskaņā ar abpusēji iesniegtiem rakstiem: samierinoši, bez naidīgas spriedzes, ar Dieva palīdzību izlīdzināt strīdu, lai mēs atgrieztos pie vienas patiesas, vienprātīgas ticības,

11] jo, kā visi esam pakļauti un cīnāmies viena Kristus vadībā, tā arī mums vajag apliecināt vienu Kristu, lai saskaņā ar Jūsu ķeizariskās majestātes pavēles galveno domu visi tiktu vadīti pie Dieva patiesības. To mēs izlūdzamies Dievam ar viskvēlākajām lūgšanām.

12] Taču – kas attiecas uz pārējiem kūrfirstiem, firstiem un augstmaņiem, kuri pārstāv pretējo pusi – ja šī lieta pēc Jūsu ķeizariskās majestātes pavēles, tas ir, ar abpusēju rakstu iesniegšanu un lēnprātīgu izskatīšanu nevirzītos uz priekšu un negūtu nekādus panākumus,

13] tad mēs vismaz tomēr atstāsim skaidru liecību par to, ka mēs nekādā veidā neesam novirzījušies tajās lietās, kas varētu sekmēt kristīgu vienprātību (ko varētu panākt ar Dievu un labu sirdsapziņu).

14] Kā Jūsu ķeizariskā majestāte, tā arī pārējie kūrfirsti, valsts pārvaldes kārtas un katrs, kas patiesi mīl kristīgo ticību un ir dedzīgi tai pieķēries, un katrs, kas šo lietu godprātīgi uzklausa, no šīs mūsu un mūsu sekotāju ticības apliecības laipni varēs saprast un ar cieņu atzīt mūsu centienus.

15] Jūsu ķeizariskā majestāte daudzkārt un arī Špeieras reihstāgā, kas notika 1526. Tā Kunga žēlastības gadā, esot laipni izziņojusi kūrfirstiem, firstiem un valsts pārvaldes kārtām un ar rakstisku Jūsu ķeizarisko pavēli noteikusi valsts vārdā izsludināt un lasīt visiem priekšā, proti –

16] ka Jūsu ķeizariskā majestāte šajā ticības jautājumā zināmu iemeslu dēļ, kuri toreiz tika minēti, nevēlas neko nedz izspriest nedz noteikt, bet vēlas vienīgi pamudināt Romas pavestu sasaukt baznīcas koncilu.

17] Šis jautājums publiski tika paskaidrots pirms gada pēdējā reihstāgā Špeierā.

18] Tur Jūsu ķeizariskā majestāte ar Ferdinanda kungu, Bohēmijas un Ungārijas ķēniņu, mūsu draugu un laipno kungu, un pēc tam ar sarunu vadītāju un ķeizara pilnvarotajiem citu jautājumu vidū saskaņā ar norīkojumu lika pavēstīt, ko Jūsu ķeizariskā majestāte apdomājusi un izlēmusi līdz ar Jūsu ķeizariskās majestātes valdības vietnieku, priekšsēdētāju un ķeizariskās valdības padomniekiem un sūtniem no citām valsts pārvaldes kārtām, kas bija ieradušās Rēgensburgā uz apspriedi

19] par vispārēja koncila sasaukšanu, vēlējās, lai Jūsu ķeizariskā majestāte arī atzīst par derīgu sasaukt šādu koncilu.

20] Tā kā par tām lietām, kas toreiz tika pārrunātas Jūsu ķeizariskās majestātes un Romas pāvesta starpā, tika gandrīz panākta vienošanās un kristīga vienprātība, tad Jūsu ķeizariskā majestāte nešauboties, ka Romas pāvests būs pierunājams vispārēja koncila noturēšanai. Tāpēc Jūsu ķeizariskā majestāte laipni apliecināja gatavību gādāt, lai Romas pāvests piekristu visdrīzākajā laikā, nosūtot attiecīgās vēstules, sasaukt tādu koncilu.

21] Ja nu tā notiktu, ka ticības dēļ šīs nesaskaņas starp mums un otru pusi netiktu draudzīgi nokārtotas, tad mēs Jūsu ķeizariskās majestātes priekšā šeit visā pazemībā piedāvājam, līdztekus tam, ko esam jau piedāvājuši, aizstāvēt savu mācību tādā kristīgā un brīvā vispārējā koncilā, kura sasaukšanas vajadzību visos reihstāgos, kādi vien ir notikuši Jūsu ķeizariskās majestātes valdības gados, kūrfirsti, firsti un valsts pārvaldes kārtas ar visnopietnākajiem apsvērumiem vienmēr lielā vienprātībā ir vēlējušies.

22] Mēs arī jau agrāk esam pieklājīgā veidā un tiesiskā formā lūguši pēc šāda koncila un vienlaikus arī palīdzību Jūsu ķeizariskajai majestātei par šo tik lielo un svarīgo jautājumu.

23] Šo Jūsu ķeizariskās majestātes un koncila piesaukšanu mēs arī vēl tagad uzturam spēkā un nedz gribam, nedz varam atkāpties, kā arī padoties kādai iespaidošanai, izņemot gadījumu, ja vien nesenā ķeizara aicinājuma pamudinājuma garā, mūsu lieta draudzīgi un mīlestībā tiktu izlemta, nokārtota un novesta līdz kristīgai vienprātībai.

24] To mēs šeit svinīgi un publiski apliecinām.

I DAĻA

I ARTIKULS. PAR DIEVU

1] Baznīcas, kas ir pie mums, lielā vienprātībā māca, ka Nīkajas koncila lēmumi Par dievišķās būtības vienību un trim personām ir patiesi un tiem ir jātic bez kādas šaubīšanās, 2] proti, ka ir viena dievišķa būtība, kas tiek saukta Dievs un ir Dievs. Dievs ir mūžīgs, nemiesisks, nedalāms, ar bezgalīgu varu, gudrību un labestību. Dievs ir visu lietu – gan redzamo, gan neredzamo – Radītājs un Uzturētājs, 3] un tomēr ir trīs Personas, kam ir tā pati būtība un vara un kas ir vienlīdz mūžīgas – Tēvs, Dēls un Svētais Gars. 4] Vārds persona tiek lietots tajā pašā nozīmē, kā šo vārdu šajā sakarā ir lietojuši baznīcas tēvi, tas neapzīmē daļu vai īpašību kādā citā, bet to, kas pastāv pats par sevi.

5] Tiek nosodītas visas maldu mācības, kas ir cēlušās pret šo artikulu, kā maniheji, kas atzīst divus pirmsākumus – labu un ļaunu, tāpat valentīniešus, ariāņus, einomiāņus, muhamedāņus un visus tiem līdzīgos. 6] Tā nosoda arī samosatīešus – vecos un jaunus – kas, aizstāvot tikai vienas Personas esamību, pārgudri un bezdievīgi spriedelē par Vārdu un Svēto Garu, ka tie neesot atsevišķas Personas, bet Vārds nozīmējot – runātu vārdu un Gars – rosību radītās būtnēs.

II ARTIKULS. PAR IEDZIMTO GRĒKU

1] Tāpat arī tiek mācīts, ka pēc Ādama krišanas grēkā visi cilvēki, kas dabiski dzimuši, ir piedzimuši ar grēku, tas ir, bez dievbijības, bez paļāvības uz Dievu un ar ļaunu iekāri, 2] un ka šī slimība jeb iedzimtā samaitātība patiesi ir grēks, kas arī tagad pazudina un ieved mūžīgajā nāvē tos, kuri neatdzimst caur Kristību un Svēto Garu.

3] Tiek nosodīti pelagiāņi un citi, kas noliedz, ka iedzimtā samaitātība ir grēks, tādējādi mazina Kristus nopelna un Viņa pestīšanas darba godu, apgalvodami, ka cilvēks var tapt attaisnots Dieva priekšā pats ar savu spēku un prātu.

III ARTIKULS. PAR DIEVA DĒLU

1] Tiek arī mācīts, ka Vārds, tas ir, Dieva Dēls, ir pieņēmis cilvēka dabu svētlaimīgās Jaunavas Marijas klēpī, 2] tā ka divas dabas – dievišķā un cilvēciskā – ir nedalāmi vienotas vienā personā: viens Kristus, patiess Dievs un patiess cilvēks, piedzimis no Jaunavas Marijas, 3] patiesi cietis, krustā sistis, miris un kapā guldīts, lai mums dāvātu izlīgumu ar Tēvu un taptu upuris ne tikai par iedzimto vainu, bet arī par visiem cilvēku izdarītajiem grēkiem.

4] Viņš ir nokāpis ellē un trešajā dienā patiesi augšāmcēlies, pēc tam uzkāpis Debesīs, lai sēdētu pie Tēva labās rokas un mūžīgi valdītu un būtu Kungs pār visu radību, 5] kā arī darītu svētus tos, kas tic uz Viņu, sūtīdams viņu sirdīs Svēto Garu, lai Tas viņus valda, mierina un iedrošina, dara dzīvus un aizstāv pret velnu un grēka varu.

6] Tas pats Kristus, visiem redzot, atnāks, lai tiesātu dzīvos un mirušos utt., kā Apustuļu ticības apliecībā sacīts.

IV ARTIKULS. PAR ATTAISNOŠANU

1] Tiek arī mācīts, ka cilvēki netiek attaisnoti Dieva priekšā ar saviem pašu spēkiem, nopelniem vai darbiem, bet viņi bez maksas Kristus dēļ tiek attaisnoti ticībā, 2] kad viņi tic, ka ir pieņemti žēlastībā un ka grēki piedoti Kristus dēļ, kas ar savu nāvi ir gandarījis par mūsu grēkiem. 3] Šādu ticību Dievs pieņem kā taisnību savā priekšā (Rom. 3-4).

V ARTIKULS. PAR GARĪGO AMATU

1] Lai mēs šo ticību iegūtu, ir iedibināts garīgais amats Evaņģēlija mācīšanai un sakramentu izdalīšanai. 2] Jo caur Vārdu un sakramentiem kā instrumentiem tiek dāvāts Svētais Gars, kas – kur un kad Dievs to grib – rada ticību tajos, kuri uzklausa Evaņģēliju, 3] tas ir, ka Dievs attaisno tos, kas tic, ka viņi žēlastībā tiek pieņemti nevis viņu pašu, bet Kristus nopelna dēļ.

4] Mēs nosodām anabaptistus un citus, kuri spriež, ka Svētais Gars nāk pie cilvēkiem bez ārējā Vārda starpniecības, caur viņu pašu sagatavošanos un darbiem.

VI ARTIKULS PAR JAUNO PAKLAUSĪBU

1] Tiek arī tiek mācīts, ka tādai ticībai ir jānes labi augļi un jādara Dieva pavēlēti labi darbi Dieva gribas dēļ, nevis ļaunajoties, ka ar šādiem darbiem nopelnām attaisnošanu Dieva priekšā, 2] jo grēku piedošana un attaisnošana tiek satverta ticībā, kā to Kristus pats liecina: “Kad jūs visu, kas jums uzdots, būsit izpildījuši, sakait: mēs esam necienīgi kalpi!” (Lk.

17:10) To pašu māca arī senie baznīcas tēvi. 3] Ambrozijs saka: “Tas tā ir Dieva iedibināts, ka tas, kas tic uz Kristu, top izglābts bez darbiem, saņemdamas grēku piedošanu bez maksas – vienīgi ticībā.”

VII ARTIKULS. PAR BAZNĪCU

1] Tiek arī mācīts, ka visos laikos pastāv viena svēta baznīca. Bet baznīca ir svēto draudze, kurā pareizi māca Evaņģēliju un pareizi pārvalda sakramentus.

2] Un patiesai baznīcas vienībai pietiek ar vienprātību Evaņģēlija mācībā un sakramentu pārvaldīšanā. 3] Nav arī nepieciešams, ka cilvēku ieviestās tradīcijas, rituāli jeb ceremonijas visur būtu vienādas. 4] Kā Pāvils saka: “Viena ticība, viena Kristība; viens visu Dievs un Tēvs..” (Ef. 4:5–6)

VIII ARTIKULS. KAS IR BAZNĪCA?

1] Lai gan baznīca īstā nozīmē ir svēto un patiesi ticīgo draudze, tomēr, tā kā šajā pasaulē baznīcā ir iejaukušies daudz liekuļu un ļauno, tad ir pieļaujams sakramentus saņemt pat no ļauniem cilvēkiem, kā saka Kristus: “Uz Mozus krēsla ir nosēdušies rakstu mācītāji un farizeji.. ” (Mt. 23:2) 2] Gan sakramenti, gan Dieva vārds ir iedarbīgi Kristus pavēles un iestādījuma dēļ, pat ja tos pasniedz un sludina ļauni cilvēki. 3] Tiek nosodīti donatisti un tiem līdzīgie, kas noliedza ļauno cilvēku kalpošanas izmantošanu baznīcā un uzskatīja tādu kalpošanu par nederīgu un neiedarbīgu.

IX ARTIKULS. PAR KRISTĪBU

1] Par Kristību tiek mācīts, ka tā ir nepieciešama pestīšanai, 2] jo Kristībā tiek dāvāta Dieva žēlastība. Bērni ir jākrīsta, lai tie, Kristībā Dievam novēlēti, taptu uzņemti Dieva žēlastībā.

3] Tiek nosodīti anabaptisti, kas noraida bērnu kristīšanu un apgalvo, ka bērni tiek glābti bez Kristības.

X ARTIKULS. PAR TĀ KUNGA MIELASTU

1] Par Tā Kunga Mielastu tiek mācīts, ka Kristus miesa un asinis ir patiesi klātesošas un tiek izdalītas Tā Kunga Mielastā maizē un vīnā tiem, kas to bauda, 2] un tiek nosodīti tie, kas māca citādi.

XI ARTIKULS. PAR GRĒKSŪDZI

1] Par grēksūdzi tiek mācīts, ka privātā grēku piedošana jeb Absolūcija draudzēs ir paturama, lai gan grēksūdzē nav nepieciešama visu pār-

kāpumu uzskaitīšana, 2] jo tas nav iespējams, kā par to sacīts psalmā: “Kas gan apzinās savu nomaldīšanos?” (Ps. 19:13)

XII ARTIKULS. PAR ATGRIEŠANOS

1] Par atgriešanos tiek mācīts, ka tie, kas krituši grēkā pēc Kristības, var saņemt grēku piedošanu jebkurā laikā, kad vien viņi tiek atgriezti, 2] un ka baznīcai tādiem, kas atgriežas nožēlodami grēkus, tie ir jāpiedod.

3] Bet pie īstas atgriešanās pieder šīs divas lietas: 4] viena ir sirdssatriektība jeb grēkatziņas radītās sirdsapziņas mokas; 5] otra ir ticība, kas tiek saņemta no Evaņģēlija jeb Absolūcijas un kas tic, ka Kristus dēļ grēki ir piedoti; šī ticība nomierina sirdsapziņu un atsvabina no mokām. 6] Pēc tam ir jāseko labiem darbiem, kas ir atgriešanās augļi.

7] Tiek nosodīti anabaptisti, kas noliedz, ka reiz attaisnotie var pazaudēt Svēto Garu, 8] tāpat tos, kas apgalvo, ka daži jau šajā dzīvē sasniedzot tādu pilnību, ka nespēj vairs grēkot.

9] Tiek nosodīti arī novaciāņi, kas neļauj pasludināt piedošanu tiem, kas pēc Kristības ir grēkojuši, kaut arī tie atgriežas nožēlodami grēkus.

10] Tiek noraidīti arī tie, kas nemāca, ka grēku piedošana saņemama ticībā, bet pavēl mums pelnīt žēlastību ar gandarīšanas darbiem.

XIII ARTIKULS. PAR SAKRAMENTU LIETOŠANU

1] Par sakramentu lietošanu tiek mācīts, ka sakramenti ir iedibināti ne tikai, lai būtu atšķirības zīmes cilvēku vidū, bet drīzāk, lai tie būtu zīmes un liecība Dieva gribai attiecībā uz mums, kas iedibinātas ticības modināšanai un stiprināšanai tajos, kas saņem sakramentus. 2] Tādēļ sakramenti ir jālieto tā, lai tur klāt būtu ticība, kura tic apsolījumiem, kas caur sakramentiem tiek piedāvāti un sniegti.

3] Tiek nosodīti tie, kas māca, ka sakramenti attaisno no veiktās darbības kā tādas (*ex opere operato*), un kas nemāca, ka, saņemot sakramentus, ir nepieciešama ticība grēku piedošana.

XIV ARTIKULS. PAR BAZNĪCAS KĀRTĪBU

Par baznīcas kārtību tiek mācīts, ka nevienam citam baznīcā nav atļauts nedz publiski mācīt, nedz pārvaldīt sakramentus – kā tikai likumīgi aicinātajiem.

XV ARTIKULS. PAR BAZNĪCAS RITUĀLIEM

1] Par baznīcas rituāliem tiek mācīts, ka ir paturami visi tie rituāli, kas neapgrēcinot kalpo mieram un labai kārtībai baznīcā, piemēram, noteiktās svinamās dienas, svētki u. tml.

2] Tomēr par tādām lietām cilvēki ir jābrīdina, lai viņi neapgrūtinātu sirdsapziņu, domādami, ka šo rituālu ievērošana būtu nepieciešama pestīšanai.

3] Stingri arī jānorāda, ka cilvēku tradīcijas, kas ieviestas, lai Dievam pielabinātos, izpelnītos žēlastību un gandarītu par grēkiem, ir pret Evaņģēliju un ticības mācību. 4] Lūk, tādēļ tādās tradīcijās kā mūku solījumi, ēdieni, gavēņi un īpašas dienas u.c. lietas, kas ieviestas žēlastības nopelnīšanai un gandarīšanai par grēkiem, ir veltīgas un pretrunā Evaņģēlijam.

XVI ARTIKULS. PAR PILSONISKAJĀM LIETĀM

1] Par valsts lietām tiek mācīts, ka likumīgā valsts pārvalde ir Dieva labie darbi, 2] tādēļ kristiešiem ir atļauts pildīt valsts amatus, spriest tiesu, iztiesāt lietas pēc impērijas un citiem pastāvošajiem likumiem, saskaņā ar likumu sodīt, cīnīties taisnīgā karā, kalpot karadienestā, likumīgi slēgt darījumus, iegūt īpašumu, zvērēt, kad valsts iestādes to prasa, kā arī doties laulībā.

3] Tiek nosodīti anabaptisti, kas aizliedz kristiešiem pildīt šādus pilsoņu pienākumus.

4] Tiek nosodīti arī tie, kas evaņģēlisko pilnību meklē pilsonisko pienākumu pamešanā, nevis Dieva bijāšanā un ticībā, – jo sirds mūžīgo taisnību taču māca tikai Evaņģēlijs. 5] Tomēr tas neizposta nedz valsti, nedz ģimeni, bet jo īpaši pavēl to visu sargāt un uzturēt kristīgā mīlestībā kā Dieva iedibināto kārtību. 6] Tādējādi kristiešiem ir jāpaklausa savām valdībām un likumiem, 7] izņemot gadījumus, ja tiek pavēlēts grēkot, tad katrā ziņā – “Dievam vairāk jāklausa nekā cilvēkiem” (Ap. d. 5:29).

XVII ARTIKULS. PAR KRISTUS ATKALATNĀKŠANU UZ TIESU

1] Tiek mācīts, ka pasaules galā, Kristus redzamā veidā nāks uz pastaro tiesu un uzmodinās visus mirušos: 2] dievbijīgajiem un izredzētajiem dos mūžīgu dzīvību un nebeidzamu prieku, 3] bet bezdievīgos cilvēkus un velnus notiesās bezgalīgām mokām.

4] Tiek nosodīti anabaptisti, kas spriež, ka notiesāto cilvēku un velnu sodam reiz pienāks gals.

5] Tiek nosodīti arī citi, kas izplata jūdu uzskatus, ka pirms mirušo augšāmcelšanās dievbijīgie pārņemšot pasaules pārvaldīšanu, visur nomākdami bezdievjus.

XVIII ARTIKULS. PAR BRĪVO GRIBU

1] Par brīvo gribu tiek mācīts, ka cilvēka gribai ir zināma brīvība pildīt pilsonisko taisnību un izšķirt prātam pakļautas lietas. 2] Bet tai nav spēka bez Svētā Gara palīdzības piepildīt Dieva taisnību jeb garīgo taisnību, tāpēc ka “miesīgais cilvēks nesatver to, kas nāk no Dieva Gara” (1. Kor. 2:14). 3] Bet Dieva taisnība rodas sirdī, kad caur Vārdu tiek uzņemts Svētais Gars. 4] To pašu daudzkārt atkārto Augustīns Hypognosticon III grāmatā: “Tiek apstiprināts, ka visiem cilvēkiem ir brīva griba savos prāta spriedumos, bet ne tā, ka viņi būtu spējīgi ko spriest par Dievu, nedz būtu spējīgi bez Dieva ko sākt vai arī droši pabeigt, bet viņi spēj spriest vienīgi par šīs dzīves darbiem – kā labiem, tā ļauniem. 5] Par “labiem” es saucu tos darbus, kas nāk no labā, kas ir cilvēka dabā, tas ir, gribēt strādāt tīrumā, gribēt ēst un dzert, gribēt iegūt draugu, gribēt ģērbties, uzcelt namu, gribēt apņemt sievu, kopt lopus, mācīties derīgu amatu vai jebko citu labu šajā dzīvē. 6] Visas šīs lietas ir atkarīgas no Dieva pārvaldīšanas, jo tik tiešām viss ir cēlies un pastāv no Viņa un caur Viņu. 7] Par “ļauniem” es saucu tādus darbus kā vēlēšanos kalpot elkiem, slepkavot u. tml.”

8] Tiek nosodīti pelagiāņi un citi, kas māca, ka bez Svētā Gara, tikai ar dabiskajiem spēkiem mēs spējam mīlēt Dievu vairāk par visām lietām un pildīt Dieva pavēles pēc to būtības. 9] Ja vēl ārējos darbus cilvēka daba kaut kādā veidā varētu veikt (piemēram, savaldīt savas rokas un nezagt vai neslepkavot), tomēr tādas iekšējās ierosmes kā dievbijību, ticību Dievam, šķīstību, pacietību u. tml. tā nespēj panākt.

XIX ARTIKULS. PAR GRĒKA CĒLONI

Par grēka cēloni tiek mācīts: lai gan Dievs ir radījis un uztur dabu, tomēr grēka cēlonis ir ļauno, proti, velna un bezdievju griba, kuri paši, bez Dieva līdzdalības, novēršas no Viņa, kā to apstiprinājis Kristus: “Velns, melus runādams, runā pēc savas dabas.” (Jņ. 8:44)

XX ARTIKULS. PAR LABAJIEM DARBIEM

1] Mūsu teologi nepatiesi tiek apvainoti, ka tie aizliedzot labos darbus. 2] Viņu publicētie raksti par desmit baušļiem un citi ar līdzīgu saturu apliecina: tie ir lietderīgi mācījuši par visām dzīves kārtām un pienākumiem, tas ir, kādas dzīves kārtas, kādi darbi jebkurā aicinājumā ir Dievam patīkami. 3] Par šīm lietām agrāk mācītāji ir gan pārāk maz mācījuši, neatlaidīgi prasīdami tikai bērnišķīgus un veltīgus darbus – noteiktas svētku dienas, noteiktus gavēņus, dažādas brālības,

svētceļojumus, svēto godināšanu, rožu kroni, mūku dzīvi un tiem līdzīgus. 4] Arī mūsu pretinieki nu ir pamācīti un atradinājušies šos nederīgos darbus cildināt tā, kā darīja kādreiz. 5] Turklāt tie ir arī sākuši pieminēt ticību, par ko agrāk bija apbrīnojams klusums. 6] Tagad viņi māca, ka mēs netopam attaisnoti tikai caur darbiem vien, bet saista kopā ticību un darbus un saka, ka topam attaisnoti caur ticību un darbiem. 7] Šī mācība ir ciešamāka par iepriekšējo un var sniegt vairāk mierinājuma nekā viņu vecā mācība.

8] Kad nu vissvarīgākā baznīcas mācība par ticību tik ilgu laiku bija palikusi nezināma, un tiešām visi var liecināt, ka sprediķos par ticības taisnību bija visdziļākais klusums, bet baznīcā varēja klausīties tikai mācību par darbiem, tad nu mēs savas draudzes par ticību esam mācījuši šādi:

9] Vispirms jau to, ka mūsu darbi nevar mums dot izlīgumu ar Dievu, nedz var mums nopelnīt grēku piedošanu, žēlastību un attaisnošanu, bet – ka to visu iegūstam tikai caur ticību, ticēdami, ka tiekam pieņemti žēlastībā Kristus dēļ, kurš vienīgais ir nolikts par vidutāju un izlīguma upuri, caur kuru Tēvs tiek samierināts ar mums. 10] Ja nu kāds iedomājas ar darbiem sev nopelnīt žēlastību, tāds nicina Kristus nopelnu un žēlastību un bez Kristus, pats ar saviem cilvēciskajiem spēkiem, meklē ceļu pie Dieva, kaut gan Kristus ir sacījis par sevi: “Es esmu Ceļš, Patiesība un Dzīvība!” (Jņ. 14:6)

11] Šo mācību par ticību Pāvils māca visās savās vēstulēs, piemēram: “Jo no žēlastības jūs esat pestīti ticība, un tas nav no jums, tā ir Dieva dāvana, ne ar darbiem, lai neviens nelielītos.” (Ef. 2:8-9) 12] Un tādēļ, lai neviens viltīgi neteiktu, ka mēs esam ieviesuši jaunu Pāvila mācības skaidrojumu, tad par visu šo jautājumu sniedzam arī baznīcas tēvu liecības. Tā 13] Augustīns daudz [savu darbu] sējumos aizstāv žēlastību un ticības taisnību pret darbu nopelniem. 14] Un līdzīgi māca Ambrozijus darbā *De vocatione Gentium* (Par pagānu aicināšanu) un citur. Minētajā darbā viņš raksta: “Atpirkšana ar Kristus asinīm kļūtu nevērtīga un arī cilvēku darbu priekšrocības nomāktu Dieva žēlastību, ja attaisnošana, kas notiek žēlastībā, būtu panākama ar iepriekš iegūtiem nopelniem, tā ka tā no Dieva dāvanas kļūtu par pelnītu atalgojumu.”

15] Lai gan nesaprātīgie nievā šo mūsu mācību, tomēr dievbijīgās un nedrošās sirdsapziņas piedzīvo to lielo mierinājumu, ko tā dod, jo mierīgu sirdsapziņu nevar iegūt ne ar kādiem darbiem, bet tikai ticībā, kad droši paliek pie tā, ka Kristus dēļ Dievs ir mums labvēlīgs, kā arī Pāvils māca: 16] “Tad nu mums, ticībā attaisnotiem, ir miers ar Dievu caur mūsu Kungu Jēzu Kristu.” (Rom. 5:1) 17] Visa šī mācība ir cieši saistīta ar izbiedētās sirdsapziņas cīņu, un to nevar saprast, ja nepazīst

šo cīņu. 18] Tāpēc aplami par šo lietu spriež nepieredzējuši un pasaulīgi cilvēki, kas sapņo, ka kristīgā taisnība neesot nekas cits kā pilsoniskā vai filozofiskā taisnība.

19] Agrāk sirdsapziņu mocīja ar mācību par darbiem, tā ka nedzirdēja par Evaņģēlija mierinājumu. 20] Nemierīgā sirdsapziņa citus dzina tuksnesī, klosterī, tur tie cerēja izpelnīties sev žēlastību ar mūku dzīvi. 21] Daži izdomāja kādus citus darbus žēlastības pelnīšanai un gandarīšanai par grēkiem. 22] Tādēļ bija nepieciešams ļoti liels darbs, lai šo mācību par ticību uz Kristu nodotu tālāk un atjaunotu tā, lai izbiedētajām sirdīm netrūktu mierinājuma un lai tās zinātu, ka žēlastība, grēku piedošana un attaisnošana ir saņemama ticībā Kristum.

23] Ļaudis tiek arī mācīti, ka vārds “ticība” šeit nenozīmē tikai paša vēsturiskā notikuma zināšanu, kāda ir arī bezdievīgajiem un velnam, bet tas nozīmē tādu ticību, kas tiešām tic ne tikai pašam notikumam, bet arī šī notikuma ieguvumam, proti, šim artikulam – grēku piedošana, tas ir, ka mēs caur Kristu saņemam žēlastību, taisnību un grēku piedošanu.

24] Kas nu ir sapratis, ka caur Kristu viņam ir žēlīgs Tēvs, tas patiesi pazīst Dievu un apzinās, ka ir Dieva gādībā, tas Viņu piesauc un nav bez Dieva kā pagāni, 25] jo velni un bezdievīgie nespēj šim artikulam – grēku piedošana – ticēt. Tāpēc viņi Dievu nīst kā ienaidnieku, Viņu nepiesauc un nekā laba no Viņa negaida. 26] Arī Augustīns vārdu “ticība” šādā veidā paskaidro lasītājam un māca, ka Rakstos vārds “ticība” netiek saprasts kā zināšana, kā tas ir pie bezdievīgajiem, bet kā paļaušanās, kas iepriecina un iedrošina izbiedētos prātus.

27] Turklāt mēs mācām, ka labi darbi jādara nevis cerībā ar tiem nopelnīt žēlastību, bet Dieva gribas dēļ. 28] Tikai ticībā tiek satverta grēku piedošana žēlastībā. 29] Un, kad caur ticību tiek saņemts Svētais Gars, tad sirdis tiek atjaunotas un iegūst jaunas tieksmes, lai varētu rasties labi darbi. 30] Ambrozijs [De Vocatione Gentium] saka: “Ticība ir labas gribas un taisnas rīcības māte.” 31] Tiešām, cilvēka spēki bez Svētā Gara ir ļaunu tieksmju pilni un pārāk vāji, lai spētu darīt darbus, kas ir labi Dieva priekšā. 32] Turklāt tie ir velna varā, kurš dzen cilvēkus uz visādiem grēkiem, bezdievīgiem uzskatiem un atklātiem noziegumiem, 33] kā tas ir redzams pie filozofiem, kas paši gan centušies godīgi dzīvot, tomēr to nav spējuši, bet ir aptraipījušies ar daudziem atklātiem noziegumiem. 34] Tāds ir cilvēka nespēks, kad viņš ir bez ticības un bez Svētā Gara un sevi vada tikai ar cilvēciskiem spēkiem.

35] No tā viegli saprotams, ka šī mācība par ticību nevar tikt apsūdzēta par to, ka tā noliedz labus darbus, bet tā gan jo vairāk cildināma, tāpēc ka parāda, kādā veidā mēs spējam darīt labus darbus. 36] Tiešām, bez

ticības cilvēciskā daba nekādā veidā nespēj darīt pirmā un otrā baušļa prasītos darbus. 37] Bez ticības cilvēks nelūdz Dievu, no Dieva nekā negaida, nenes savu krustu, bet meklē cilvēku aizstāvību, uzticas cilvēku aizsardzībai. 38] Tādējādi sirdī valda it visas iekāres un cilvēciski nodomi, jo nav ticības un paļaušanās uz Dievu. 39] Lūk, tādēļ Kristus saka: “Jo bez Manis jūs nenieka nespējat darīt.” (Jņ. 15:5) Un baznīca dzied: “Bez Tavas Dievišķās žēlastības nav cilvēkā nekā šķīsta.”

XXI ARTIKULS. PAR SVĒTAJIEM VELTĪTO KULTU

1] Par svētajiem veltīto kultu tiek mācīts, ka svētos var turēt piemiņā, lai ņemtu priekšzīmi no viņu ticības un labiem darbiem, katrs pēc sava aicinājuma. Tāpat kā ķeizars karā ar turkiem, tos dzīdams ārā no tēvijas, var sekot Dāvida piemēram, jo abi ir ķēniņi. 2] Bet Raksti nemāca piesaukt svētos vai lūgt no tiem palīdzību, jo tikai Kristus mums ir norādīts kā vienīgais Vidutājs, Samierinātājs, Augstais priesteris un Aizlūdzējs (1. Tim. 2:5; Rom. 8:34). 3] Viņš ir jāpiesauc, jo ir apsolijis uzklaut mūsu lūgšanas, un šāds kults Viņam patīk visvairāk, proti, ka Viņu piesaucam visās bēdās un grūtumos: 4] “Un, ja kāds krīt grēka, tad mums ir aizstāvis Tēva priekšā – Jēzus Kristus, kas ir taisns.” (1. Jņ. 2:1)

1] Šis ir gandrīz viss mūsu mācības kopsavilkums, kurā var redzēt, ka tur nav nekā tāda, kas nesaskanētu ar Rakstiem vai kristīgo [katolisko] baznīcu, vai Romas baznīcu, kā tas zināms no tās teologu rakstiem. Ja tas ir tā, tad tie, kuri pieprasa mūsējos uzskatīt par ķeceriem, spriež cietsirdīgi. 2] Taču pastāv nevienprātība tikai dažu ieviesušos ļaunprātību dēļ, kas bez likumīga pamata ir iezagušās baznīcā. Un, ja arī būtu bijusi kāda atšķirība mācībā, tad tomēr bīskapiem pienāktos izturēties iecietīgi pret mums tās ticības apliecības dēļ, kuru nupat izklāstījām. 3] Pat baznīcas kanoni nav tik stingri, lai prasītu visur vienus un tos pašus rituālus, jo visās draudzēs rituāli nekad arī nav bijuši vienādi. 4] Turklāt lielāko daļu seno rituālu mēs jo rūpīgi ievērojam. Katrā ziņā tā ir nepatiesa apsūdzība, ka mūsu draudzes atmetot visas ceremonijas, visus vecos kultiskos iekārtojumus. 5] Taču jau agrāk bija vispārēja žēlošanās par kaitīgām ierāžām [ļaunprātībām] ierastajos baznīcas rituālos. Tā kā ar skaidru sirdsapziņu tās nevarēja atzīt par labām, tad tās ir daļēji labotas.

II DAĻA

ARTIKULI, KUROS APLŪKOTAS NOVĒRSTĀS ĻAUNPRĀTĪBAS

1] Tā kā mūsu baznīca neatšķiras nevienā ticības artikulā no kristīgās [katoliskās] baznīcas, bet tikai atmet dažas ieviesušās ļaunprātības, kas ir jaunas, pretējas baznīcas likumu garam un ir ieviesušās laikmeta

samaitāto tikumu dēļ, tad mēs lūdzam, lai ķeizariskā majestāte iecietīgi uzklausu mūs ne vien par ieviestajām pārmaiņām, bet arī to, kāpēc ļaudis nav spiežami pretēji viņu sirdsapziņai ievērot šādas ieviesušās ļaunprātības. 2] Lai ķeizariskā majestāte netic tiem, kuri, gribēdami sakūdīt cilvēkus pret mums, izplata tautā dīvainus apmelojumus. 3] Viņi, šādā veidā maldinādami krietnus vīrus, jau no paša sākuma ir radījuši pastāvošo sašķeltību un pūlas nesaskaņas palielināt. 4] Tiešām, ķeizariskā majestāte sapratīs, ka gan mūsu mācība, gan ceremoniju veids ir pieņemamāks, nekā to apraksta kādi mums naidīgi, ļaunprātīgi cilvēki. 5] Turklāt nav iespējams nonākt pie patiesības, uzklausot baumas un ienaidnieku zākāšanos. 6] No teiktā ir viegli secināms, ka nekas tā nepalīdz ceremoniju cienīguma saglabāšanai, godbijības un dievbijības veicināšanai tautā, kā tas, ja ceremonijas baznīcā tiktu pareizi ievērotas.

XXII ARTIKULS. PAR ABIEM SVĒTĀ VAKARĒDIENA VEIDIEM

1] Tā Kunga mielas draudzes locekļiem pasniedz Sakramentu abos veidos, tāpēc ka šādai kārtībai ir Kunga pavēle: “Dzeriet visi no tā!” (Mt. 26:27) 2] Šeit Kristus skaidri pavēlējis, lai no biķera dzer visi.

3] Un, lai neviens nevarētu atrunāties, ka tas attiecas tikai uz priesteriem, tad Pāvils, rakstīdams korintiešiem, sniedz piemēru, no kura skaidri redzams, ka visa draudze saņēmusi Sakramentu abos veidos (1. Kor. 11:26). 4] Šis paradums ilgu laiku ir pastāvējis baznīcā, un nav droši zināms, kad un kā vārdā tas ticis pārveidots, lai gan kardināls Nikolajs no Kūzas min laiku, kad tas ticis pieņemts. 5] Kipriāns vairākās vietās apliecina, ka Kristus asinis ir sniegtas draudzei. 6] To pašu apliecina Hieronīms, sakot: “Priesteri vada Eiharistiju un sniedz draudzei Kristus asinis”. 7] Jā, pat pāvests Gelazijs pavēl nesadalīt Sakramentu (Dist. 2. “De consecratione”, cap. Comperimus). 8] Tāpat paradums rīkoties citādi nav tik sens. 9] Ir skaidrs, ka tāds paradums, kas ieviests pretēji Dieva pavēlēm, nav pieņemams, kā liecina baznīcas likumi (Dist. 8. cap. “Veritate” un arī turpmākie). 10] Tāpat šis paradums ir pieņemts ne vien pretēji Rakstiem, bet arī pretēji senākajiem baznīcas kanoniem un tās piemēram. 11] Tādēļ tie, kas grib saņemt Sakramentu abos veidos, nav spiežami rīkoties citādi, apgrūtinot sirdsapziņu. 12] Un, tā kā Sakramenta sadalīšana nav savienojama ar Kristus iedibināto kārtību, mēs atmetam arī procesiju, kāda līdz šim bija ierasta.

XXIII ARTIKULS. PAR PRIESTERU LAULĪBU

1] Ir bijusi vispārēja žēlošanās par priesteriem, kas nav turējuši šķīstību un kas ir kā ļauns piemērs. 2] Šā iemesla dēļ, kā raksta Platīna, arī pāvests Pijš teicis, ka esot gan bijusi vajadzība, kādēļ priesteriem

laulība jāaizliedz, bet vēl daudz lielāka nepieciešamība esot to atkal atļaut. Tā saka Platina (Vita Pii II). 3] Kad nu mūsu priesteri vēlējās vairīties no publiskiem skandāliem, viņi apprecējās un mācīja, ka viņiem ir atļauts noslēgt laulību. 4] Pirmkārt – tāpēc ka Pāvils saka: “Netiklības novēršanas labā lai katram ir sava sieva.” (1. Kor. 7:2) Tāpat: “Jo labāk doties laulībā nekā kaist kārībā.” (1. Kor. 7:9) 5] Otrkārt – tāpēc ka Kristus saka: “Visi nespēj saprast šo vārdu.” (Mt. 19:11), kur Viņš māca, ka visi cilvēki nespēj dzīvot bez laulības, tāpēc ka cilvēku Dievs radījis bērnu radīšanai (1. Moz. 1:28). 6] Tas nav cilvēka spēkos – bez īpašas Dieva dāvanas un palīdzības mainīt to, ko Viņš radījis. 7] Tādēļ tiem, kuri neder celibātam, vajag doties laulībā. 8] Jo Dieva pavēli un Dieva kārtību nespēj atcelt neviens cilvēku likums, neviens solījums. 9] Šo iemeslu dēļ mūsu priesteri māca, ka viņi drīkst apņemt sievu.

10] Ir zināms, ka senbaznīcā priesteri bijuši precēti, 11] jo arī Pāvils saka: “Bīskapam pienākas būt nepeļamam, vienas sievas vīram.” (1. Tim. 3:2) 12] Vācijā tikai pirms kādiem 400 gadiem priesteriem ar varu spieda pieņemt celibātu, un viņi tik ļoti pretojās šim aizliegumam, ka Maincas arhibīskapu saniknotie priesteri dumpī gandrīz nogalināja, kad viņš par šo jautājumu publicēja Romas pāvesta ediktu. 13] Celibāts tika ieviests tik despotiski, ka aizliedza ne vien turpmākās laulības, bet izšķīra jau esošās, pretēji visiem Dieva un cilvēku likumiem un pretēji arī pašiem kanoniem, ko izdevuši ne vien pāvesti, bet arī augsti teicamas sinodes.

14] Pasaulei novecojot, cilvēku daba kļūst aizvien vājāka, un tādēļ ir jā rūpējas, lai Vācijā neielauzās vēl vairāk netikumu. 15] Dievs ir iekārtojis laulību, lai tā būtu arī dziedniecības līdzeklis cilvēku nespēkam. 16] Paši senie kanoni nosaka, ka vēlākos laikos cilvēku vājības dēļ noteiktos gadījumos senā stingrība ir jāsamazina. 17] Acīm redzot, draudzēm kādreiz pietrūks mācītāju, ja arī turpmāk laulības tiks aizliegtas.

18] Lai gan pastāv Dieva pavēle, lai gan ir zināma senā baznīcas kārtība, lai gan nešķīstais celibāts rada daudz piedauzību, laulības pārkāpšanu un citu noziegumu, kas pelnījuši krietnu valsts varu nosodījumu, tad tiešām ir jābrīnās, ka nevienā lietā netiek parādīta lielāka bardzība, kā pret 19] priesteru laulību. Dievs ir pavēlējis laulību turēt godā. 20] Likumi visās kārtīgās valstīs, pat pie pagāniem, ir parādījuši laulībai vislielāko godu. 21] Tagad pat mācītāji pretēji kanoniem tiek sodīti ar augstāko soda mēru bez kāda cita iemesla – kā vien laulības dēļ. 22] Pāvils to nosauc par dēmonu mācību, kas aizliedz doties laulībā (1. Tim. 4:1-3). 23] Tagad tas ir viegli saprotams, kad ar šādiem sodiem tiek aizstāvēts laulības aizliegums.

24] Bet, tāpat kā neviens cilvēku likums nevar atcelt Dieva pavēli, tāpat to nevar arī neviens solījums. 25] Līdzīgi arī Kipriāns dod padomu, lai sievietes, kuras nespēj saglabāt apsolīto šķīstību, dodas laulībā. Šie ir viņa vārdi: “Bet, ja tās negrib vai arī nespēj saglabāt savu šķīstību, tad ir labāk, ka tās dodas laulībā, nekā savu kārtību dēļ krīt ugunī, patiesi tām nevajadzētu dot nekādu apgrēcību brāļiem vai māsām.” (Lib. I, epist. 11)

26] Pat kanoni parāda zināmu iecietību pret tiem, kas pirms likumīgā vecuma devuši klostera solījumu, kā tas arī parasti līdz šim ir noticis.

XXIV ARTIKULS. PAR MISI

1] Mūsu baznīca tiek nepatiesi apsūdzēta, ka tā atmetot misi. Taču mēs neesam atmetuši misi, bet svinam to visā godbijībā. 2] Mēs esam saglabājuši gandrīz visas ierastās ceremonijas, vienīgi vietām latīniskajiem dziedājumiem klāt ir nākušas vācu dziesmas, kas pievienotas ļaužu pamācīšanai. 3] Ceremoniju vienīgais uzdevums ir pamācīt vienkāršos cilvēkus. 4] Ne tikai Pāvils pavēl lietot draudzē ļaudīm saprotamu valodu (1. Kor. 14:2–4), bet to prasa arī cilvēku likumi. 5] Mūsu ļaudis ir raduši, ka Sakramenta kopīgi bauda tikai tādi, kas ir uz to sagatavoti, un tas arī vairo godbijību un cieņu pret publisko dievkalpojumu ceremonijām. 6] Neviens netiek pielaists pie Sakramenta, ja iepriekš nav pārbaudīts un uzklausīts. 7] Ļaudis tiek arī mācīti par Sakramenta lielo vērtību un tā lietošanu, un to, cik daudz mierinājuma tas sniedz izbiedētām sirdsapziņām, lai tās mācās ticēt Dievam un izlūgties no Viņa visu labo. 8] Tāds dievkalpojums ir Dievam patīkams, un tāda Sakramenta lietošana vairo godbijību pret Dievu. 9] Tādēļ vis nešķiet, ka mise mūsu pretinieku vidū tiktu svinēta ar lielāku dievbijību nekā pie mums.

10] Bet ir gan zināms, cik ļoti visi goda vīri jau sen par to ir atklāti žēlojušies un vislielākā sūdzība ir tā, ka mises tiek apgānītas un izmantotas peļņas dēļ. 11] Tas nav noslēpums, ka šis negodīgais paradums – svinēt mises par naudu vai atalgojumu – plaši izplatījies visās baznīcās, un cik daudz tās tiek svinētas pretēji kanonu aizliegumam. 12] Bet Pāvils, teikdams: “Tad nu, kas necienīgi ēd Šo maizi vai dzer Tā Kunga biķeri, tas būs noziedzies pret Tā Kunga miesu un asinīm” (1. Kor. 11:27), nopietni brīdina tādus, kas necienīgi apietas ar Eiharistiju. 13] Kad mūsu mācītāji par šo grēku tika brīdināti, tad mūsu draudzēs atmata privātās mises, jo gandrīz visas privātās mises notika peļņas dēļ.

14] Šie ļaunprātīgie izkropļojumi bija zināmi arī bīskapiem, un, ja viņi laikus tos būtu novērsuši, tad tagad būtu mazāk nesaskaņu. 15] Viņu līdzšinējās liekulības dēļ baznīcā ir iezagušies daudzi netikumi. 16]

Tagad, kad jau ir par vēlu, viņi sāk žēloties par baznīcas nelaimēm, lai gan vienīgais šā posta cēlonis ir tās ļaunprātības, kas bija tik acīm redzamas, ka vairs nebija paciešamas. 17] Tagad par misi un Sakramentu ir radušās lielas nesaskaņas. 18] Varbūt pasaule saņem sodu par tik ilgu misu profanizāciju tādēļ, ka tie, kuri spēja un kuriem vajadzēja to novērst, tik ilgu laiku baznīcā to ir pieļāvuši. 19] Patiesi, Dekalogā ir rakstīts: “Tas Kungs neatstās nesodītu, kas Viņa vārdu nelietīgi valkā.” (2. Moz. 20:7) Šķiet, ka no pasaules sākuma neviena Dieva iedibināta lieta nekad nav tik nelietīgi izmantota peļņas gūšanai kā mise.

21] Turklāt vēl tika pievienots uzskats, kas bezgalīgi pavairoja privātās mises, proti, ka Kristus ar savām ciešanām ir gandarījis tikai par iedzimto grēku, tāpēc iedibinājis misi, kurā tiek upurēts par ikdienas pārkāpumiem – kā ikdienišķajiem grēkiem, tā arī nāves grēkiem. 22] No tā ir cēlies vispārējs viedoklis, ka noturēta mise dzēš dzīvo un mirušo grēkus tikai ar pašu tās noturēšanu (*ex opere operato*). 23] Turklāt sāka diskutēt, vai viena mise, kas noturēta par daudziem, ir tikpat iedarbīga kā mise, kas noturēta tikai vienam. Šāda prātošana galu galā radīja bezgalīgi lielu misu skaitu.

24] Par šādām aplamām iedomām mūsu teologi ir aizrādījuši, ka tās nesaskan ar Svētajiem Rakstiem un laupa godu Kristus ciešanām. 25] Jo Kristus ciešanas bija upuris un gandarījums ne tikai par iedzimto grēku, bet arī par visiem citiem grēkiem, 26] kā ir rakstīts Vēstulē ebrejiem: “Mēs esam ar Jēzus Kristus miesas upuri padarīti svēti pavisam. 27] Jo ar vienu upuri Viņš uz visiem laikiem ir padarījis pilnīgus tos, kas tiek darīti svēti.” (Ebr. 10:10, 14)

28] Tāpat Raksti mūs māca, ka Dieva priekšā topam attaisnoti caur ticību Kristum, kad ticam, ka grēki tiek piedoti Kristus dēļ. 29] Ja nu mise dzēš dzīvo un mirušo grēkus tikai ar ārēji veiktu darbu (*ex opere operato*), tad attaisnošana notiek caur mises noturēšanu, nevis caur ticību, bet Raksti to nepieļauj.

30] Turpretī Kristus pavēl: “To darait, Mani pieminēdami!” (Lk. 22:19) Lūk, tādēļ mise ir iedibināta, lai tie, kas bauda Sakramentu, ticībā pieminētu, kādu labdarību viņi saņem caur Kristu, un tā iedrošinātu un iepriecinātu baiļu pilno sirdi. 31] Jo pieminēt Kristu nozīmē – pieminēt Viņa svētību un saprast, ka tā tiešām ir piedāvāta mums. 32] Turklāt nepietiek ar to, ka tikai piemin pašu notikumu, jo arī jūdi un bezdievīgie to var pieminēt. 33] Īsi sakot, mise ir noturama tādēļ, lai Sakraments tiktu pasniegts tiem, kuriem nepieciešams mierinājums, kā to saka Ambrozijs: “Tā kā es vienmēr grēkoju, man vienmēr ir vajadzīgas zāles.”

34] Tā kā mise ir tāda dziedinoša Sakramenta baudīšana, tad pie mums tiek noturēta viena mise ik svētdienas un arī citās dienās, ja ir kādi, kas vēlētos baudīt Sakramentu, tas tiek pasniegts tur, kur ir tie, kas to lūdz. 35] Un tas nav jauns paradums baznīcā, jo baznīctēvi pirms Gregora, bieži runā par kopējām misēm, taču nepiemin privātās mises. 36] Hrizostoms raksta: “Katru dienu priesteris stāv pie altāra, citus pieņemdam pie Svētā Vakarēdiena, citus atturēdam.” [Homilia 3 in epist. ad Ephes.] 37] Arī senajos kanonos ir skaidri redzams, ka kāds no priesteriem ir noturējis misi, bet pārējie prezbiteri un diakoni ir saņēmuši Tā Kunga miesu. 38] Tiešam, tāds ir Nīkajas koncila lēmums: “Pēc kārtas lai saņem Svēto Mielastu, pēc prezbitēriem arī diakoni no bīskapa vai prezbitera.” 39] Un Pāvils par Svēto Mielastu pavēl citam uz citu gaidīt, lai notiktu kopīga piedalīšanās (1. Kor. 11:33).

40] Īsi sakot, tā kā pie mums mise notiek pēc sena baznīcas parauga, pēc Svētajiem Rakstiem un baznīcas tēvu mācības, tad esam pārliecināti, ka to nevar nosodīt – visvairāk jau tādēļ, ka publiskās ceremonijas pa lielākai daļai ir saglabātas tādas, kādas tās bijušas agrāk. Tikai misu skaits ir atšķirīgs, jo lielo un acīm redzamo ļaunprātību dēļ, bez šaubām, bija nepieciešams misu skaitu samazināt. 41] Senos laikos pat tajās baznīcās, kurās dievkalpojumi notika visbiežāk, misi nesvinēja katru dienu, kā to liecina Historia Tripartita (lib. 9 c. 38): “Bet Aleksandrijā trešdienā un piektdienā tiek lasīti Svētie Raksti un mācītāji tos izskaidro, un viss dievkalpojums notiek bez Svētā Vakarēdiena svinēšanas.”

XXV ARTIKULS. PAR GRĒKSŪDZI

1] Grēksūdze mūsu baznīcās nav atmesta. Patiesi, Tā Kunga miesu mēs nemēdzam pasniegt tiem, kas iepriekš nav iztaujāti un saņēmuši Absolūciju. 2] Turklāt ļaudis tiek ļoti rūpīgi mācīti par ticības nozīmi Absolūcijā, kas līdz šim tika pilnīgi noklusēta. 3] Mūsu ļaudis tiek mācīti augstu vērtēt Absolūciju, kas ir Dieva balss un tiek pasludināta Dieva uzdevumā. 4] Atslēgu vara tiek parādīta visā krāšņumā un tiek atgādināts, kādu mierinājumu tā nes izbiedētām sirdsapziņām. Tiek mācīts arī tas, ka Dievs prasa ticību šādai Absolūcijai kā balsij, kas atskan no Debesīm, un ka šāda ticība Kristum patiesi iegūst un saņem grēku piedošanu. 5] Agrāk bez mēra slavināja gandarīšanas darbus; ticība, Kristus nopelni un ticības taisnība palika nepieminēti. Tāpēc šajā lietā mūsu draudzes ir vainojamas vismazāk. 6] Pat mūsu pretinieki ir spiesti atzīt, ka mūsu teologi ir ļoti rūpīgi aplūkojuši un cēlušies gaismā mācību par grēknožēlu.

7] Bet par grēksūdzi tiek mācīts, ka pārkāpumi nav obligāti jāuzskaita un ka sirdsapziņai nav jāuzvēl visu grēku uzskaitīšanas nasta, jo tos visus nemaz nav iespējams nosaukt, kā to liecina arī psalmists: “Kas

gan apzinās savu nomaldīšanās?” (Ps.19:13) 8] arī Jeremijas grāmata ir teikts: “Sirds ir ļaunprātīgi lokana pret visu, tā ir viltīga. Kas to var izdibināt?” (Jer. 17:9) 9] Ja piedots netiktu neviens cits grēks, kā tikai tas, kas izsūdzēts, tad sirdsapziņas nekad nevarētu rast mieru, jo lielāko grēku daļu, tās neredz un nespēj atcerēties. 10] Arī baznīcas tēvi ir atzinuši, ka grēku uzskaitīšana nav obligāta. 11] Tā Dekrētos tiek citēts Hrizostoms, kas saka: “Es nesaku tev, ka tev publiski jāatklāj sava dvēsele vai jāapsūdz sevi citu priekšā, bet es gribu, lai tu paklausītu pravieša teiktajam: “Atklāj Tam Kungam savu ceļu.” (Ps. 37:5) Tāpēc izsūdzi savus grēkus ar lūgšanu Dievam, patiesajam Tiesnesim. Nestāsti savus pārkāpumus ar muti, bet ar savas sirdsapziņas atmiņu utt.” 12] Arī Dekrētu skaidrojums (De poenitentia dist. 5, cap. Consideret) atzīst, ka grēksūdze ir ieviesta pēc cilvēku likuma. 13] Tomēr grēksūdze pie mums tiek paturēta gan ļoti lielās Absolūcijas svētības dēļ, gan arī tādēļ, ka tā arī citādi ir sirdsapziņai noderīga.

XXVI ARTIKULS. PAR ĒDIENU ŠĶIROŠANU

1] Ne tikai vienkāršie ļaudis, bet arī baznīcas mācītāji līdz šim ir bijuši pārliecināti, ka ēdienu šķirošana un citas līdzīgas cilvēku tradīcijas ir derīgas žēlastības iegūšanai un gandarīšanai par grēkiem. 2] Ka pasaulē valdīja tāds uzskats, ir redzams no tā, ka ik dienas radās jaunas ceremonijas, baznīcas rituāli, svētku un gavēņu dienas, un mācītāji baznīcās pieprasīja to pildīt kā tādu kalpošanu, kas nepieciešama žēlastības iegūšanai. Tie arī ļoti biedēja cilvēku sirdsapziņu, lai viņi kādu no šiem darbiem neizlaistu. 3] Tādas piespiedu tradīcijas dēļ baznīcai ir nodarīts liels ļaunums.

4] Pirmkārt, tā ir aptumšojusi mācību par žēlastību un ticības taisnību, kas ir Evaņģēlija galvenā daļa, kura baznīcā ar īpašu godu ir jāizceļ, lai Kristus nopelns būtu labi zināms un ticība, kas tic, ka grēki ir piedoti Kristus dēļ, tiktu izcelta pāri par visiem darbiem. 5] Tāpēc arī Pavils šo mācību uzsver visvairāk, nolikdams malā bauslību un cilvēku tradīcijas, lai parādītu, ka kristiešu taisnība ir kas atšķirīgs no šādiem darbiem, tas ir, ka tā ir ticība, kas tic, ka grēki bez maksas tiek piedoti Kristus dēļ. 6] Bet šo Pāvila mācību cilvēku tradīcijas ir gandrīz pilnīgi nomākušas, radot uzskatu, ka mums ir jānopelna žēlastība un taisnība, šķirojot ēdienus un ievērojot līdzīgas tradīcijas. 7] Runājot par atgriešanos, nemaz netika pieminēta ticība, vienīgi uzsvērti šādi gandarīšanas darbi, tā ka šķita, ka tie vien veido grēknožēlu.

8] Otrkārt, šīs tradīcijas ir aptumšojušas Dieva pavēles, jo tradīcijas tika paceltas augstāk par Dieva baušļiem. Tika uzskatīts, ka visa kristietība nav nekas vairāk, kā noteiktas svētku dienas, rituāli, gavēņi un priesteru drānas. 9] Šīm tradīcijām piedēvēja garīgas un pilnīgas dzīves godu. 10] Tajā pašā laikā Dieva pavēļu pildīšana katram pēc sava aicinājuma

netika godāta. Proti, tas, ka tēvs audzina savus pēcnācējus, ka māte dzemdē bērnus, ka firsts pārvalda valsti, tika uzskatīts par pasaulīgu un nepilnīgu darbu, kas esot daudz zemāks par šīm dižajām tradīcijām. 11] Šie maldi ļoti mocīja sirdsapziņu dievbijīgajiem, kuri, būdami laulībā, valdībā vai citā laicīgā amatā, jutās nopiesti savas nepilnīgās dzīves dēļ. Viņi apbrīvoja mūkus un citus tamlīdzīgos un maldīgi uzskatīja, ka tāds dzīves veids Dievam ir vairāk patīkams.

12] Treškārt, tradīcijas radīja lielas briesmas sirdsapziņai, jo tās visas ievērot nebija iespējams, tomēr cilvēki uzskatīja, ka to ievērošana ir obligāti nepieciešama dievkalpošana. 13] Gersons raksta, ka daudzi ir krituši izmisumā un daži pat izdarījuši pašnāvību, juzdami, ka nespēj izpildīt tradīciju prasības, bet tajā pašā laikā viņi nedzirdēja neko par ticības taisnību un žēlastību. 14] Ir redzams, ka sholastiķi un teologi vairo tradīcijas un meklē kā tās mīkstināt, lai atvieglotu sirdsapziņu, tomēr nespēj to mierināt un tā vietā vēl vairāk apgrūtina sirdsapziņu. 15] Teologi un sludinātāji ar šo tradīciju apkopošanu bija tā aizņemti, ka tiem neatlika laika meklēt Rakstos daudz nepieciešamāko mācību par ticību, krustu, cerību, pilsoniskās iekārtas cienīgumu un nežēlīgi mocīto sirdsapziņu mierināšanu. 16] Gersons un daži citi teologi ir ļoti žēlojušies, ka šo strīdu dēļ par tradīcijām viņu uzmanība tiekot atrauta no svarīgākām mācībām. 17] Arī Augustīns aizliedz apgrūtināt cilvēka sirdsapziņu ar šādām tradīcijām un prātīgi pamāca Januāriju (Epist. 119.), ka šādas tradīcijas, kā viņš ir teicis, jāuzskata par nenožīmīgām.

18] Tādēļ mūsējie nav jāuzskata par tādiem, kas šo jautājumu aplūko ātrsirdīgi vai ar naidu pret bīskapiem, kā daži kļūdaini uzskata. 19] Bija ļoti nepieciešams brīdināt baznīcas par šiem maldiem, kas radušies no nepareizi saprastam tradīcijām. 20] Jo Evaņģēlijs pavēl draudzēs uzturēt mācību par žēlastību un ticības taisnību, ko nav iespējams saprast, ja cilvēki domā nopelnīt žēlastību ar pašu izvēlētām ieražām.

21] Tādēļ mūsu skolotāji ir mācījuši, ka ar cilvēku tradīciju ievērošanu mēs nespējam nopelnīt žēlastību jeb tikt attaisnoti. Tādēļ nebūtu jāuzskata šādas tradīcijas par nepieciešamām. 22] Mūsu mācītāji šeit pievieno Rakstu liecību. Kristus aizstāv apustuļus, kuri neievēroja ierastās tradīcijas (Mt 15:3). Tas gan acīmredzot nenožīmē, ka tās būtu nelikumīgas, bet ka ir tikai nenožīmīgas un tām ir zināms sakars ar bauslībā noteikto šķīstīšanās rituālu. Mateja evaņģēlijā Viņš saka: "Velti tie Mani godā, sludinādami mācības, kas ir cilvēku likumi." (Mt. 15:9) 23] Tādēļ Viņš neprasa nevajadzīgas ieražas. Nedaudz vēlāk Viņš piebilst: "Ne, kas mutē ieiet, sagāna cilvēku." 24] Arī Pāvils saka: "Dieva valstība nav ēšana un dzeršana." (Rom. 14:17) Un: "Lai neviens jūs netiesā ēdienu un dzērienu dēļ vai sakarā ar svētkiem, jauno mēnesi vai sabatu." 26] Turpat arī: "Ja nu jūs esat ar Kristu nomiruši pasaules pirmspēkiem, ko tad jūs, it kā vēl būdami pasaulē, uzņematies

priekšrakstu jūgu, cilvēku baušļus un mācības, kā piemēram: tev nebūs aizskart, tev nebūs baudīt, tev nebūs pieskarties!” (Kol. 2:16–21) 27] Pēteris saka: “Ko jūs tagad Dievu kārdināt, uz mācekļu kakla likdami jūgu, ko ne mūsu tēvi, ne mēs nespējam Panest? Bet mēs ticam, ka ar Kunga Jēzus žēlastību tiksīm pestīti tāpat kā viņi.” (Ap. d. 15:10) 28] Šeit Pēteris aizliedz apgrūtināt sirdsapziņas ar daudzajām tradīcijām, vai tās būtu no Mozus vai kāda cita. 29] Un Pāvils vēstulē Timotejam nosauc ēdienu aizliegumus par dēmonu mācībām, kas cīnās ar Evaņģēliju un iedibina un dara tādus darbus, lai caur tiem nopelnītu žēlastību, itin kā bez tāda kulta kristietība nevarētu pastāvēt (1. Tim. 4:1–3).

30] Pretinieki pārmet, ka mēs atmetot disciplīnu un miesas mērdēšanu līdzīgi kā Joviniāns. Mūsu rakstos gan atklājas kas cits. 31] Mēs vienmēr esam mācījuši par krustu un to, ka kristiešiem ir jāpanes ciešanas. 32] Tā ir patiesa, nopietna un neliekuļota miesas nonāvēšana, ka piedzīvojam dažādas ciešanas un tiekam krustā sisti līdz ar Kristu.

33] Turklāt mūsējie māca, ka katram kristietim vajag savu miesu savaldīt un to ar darbu tā vingrināt un kalpināt, lai negausība un bezdarbība nevedinātu grēkot, bet ne tādēļ, lai ar tādiem darbiem nopelnītu žēlastību un gandarītu par grēkiem. 34] Un uz tādu miesīgu savaldību vienmēr ir jāskubina ne vien pa retam un atsevišķās dienās, 35] bet kā Kristus saka: “Sargaities, ka jūsu sirdis netop apgrūtinātas.” (Lk. 21:34) 36] Tāpat: “Šī dēmonu suga neiziet citādi kā vien ar lūgšanas un gavēšanas palīdzību.” (Mt. 17:21) 37] Un Pāvils saka: “Es norūdu un kalpinu savu miesu, lai, citiem sludinādams, nekļūtu atmetams.” (1. Kor. 9:27) 38] Šeit viņš skaidri rāda, ka kalpina savu miesu ne tādēļ, lai caur tādu savaldību nopelnītu grēku piedošanu, bet lai miesa būtu paklausīga un derīga garīgām lietām un lai darītu darbu saskaņā ar savu aicinājumu. 39] Tātad mēs nenosodām pašu gavēni, bet tradīcijas, kas apgrūtinā sirdsapziņu un prasa ievērot noteiktas dienas un ēdienus, itin kā šādi darbi būtu nepieciešamais dievkalpojums.

40] Tomēr mēs saglabājam daudzas tradīcijas, kas uztur labo baznīcas iedibināto kārtību, piemēram, Svēto Rakstu lasījumu rindu dievkalpojumos un noteiktas svētku dienas. 41] Mēs pamācām ļaudis, ka šādas ieražas nepanāk taisnību Dieva priekšā un ka tas nav grēks, ja tās bez piedauzības atmet. 42] Šāda brīvība cilvēku iedibinātos rituālos nebija sveša arī baznīcas tēviem. 43] Tā austrumu baznīcā Lieldienas svinēja citā laikā nekā Romā, un, kad agrāk šīs atšķirības dēļ romieši apsūdzēja austrumu baznīcu šķeltniecībā, tad tie viņiem aizrādīja, ka tādām ieražām visur nav jābūt līdzīgām. 44] Un Irenejs saka: “Atšķirības gavēņu dienās neizposta ticības vienību,” Tāpat

pāvests Gregorijs (*Decretum Gratiani*, dist. 12.) norāda, ka tādas atšķirības nešķeļ baznīcas vienību. 45] Un Kasidora *Historia tripartia* lib. 9 minēti daudzi atšķirīgu rituālu piemēri un teikti šādi vārdi: “Apustuļu nodoms nav bijis noteikt svētku dienas, bet sludināt labu saskaņu un dievbijību.”

XXVII ARTIKULS. PAR MŪKU SOLĪJUMIEM

1] Ko pie mums māca par mūku solījumiem, labāk sapratīsim, ja atcerēsimies, kāds stāvoklis bija klosteros un cik tajos daudz ik dienu tika pārkāpti kanoni. 2] Augustīna laikā klosteri bija brīvas brāļu savienības. Vēlāk visur izvirtušas disciplīnas dēļ tika izdomāti solījumi, lai ar tādu izgudrotu cietumu atjaunotu disciplīnu.

3] Ar laiku solījumiem tika pievienoti vēl daudzi citi noteikumi. 4] Un pirms likumīgā vecuma sasniegšanas pretēji baznīcas kanoniem tādi valgi tika uzlikti daudziem.

5] Daudzi mūku kārtā ir iekļuvuši aiz pārpratuma, jo, ja arī viņi bija atbilstošajā vecumā, tad tiem tomēr pietrūka spēju novērtēt savus spēkus. 6] Kas bija iepinusies šajā tīklā, tos spieda ar varu palikt, lai gan daži pēc kanonu nosacījumiem varētu tikt atbrīvoti. 7] Un jaunavu klosteros tas notika vēl biežāk nekā mūku klosteros, lai gan vājākais dzimums taču būtu vairāk jāsaudzē. 8] Šī bardzība jau pirms mūsu laika nepatika daudziem krietniem vīriem, kad viņi redzēja meitenes un pusaudžus ieģrūstus klosteros tikai uztura dēļ. Viņi redzēja šīs rīcības nelaimīgās sekas un to, kāda piedauzība tādēļ radās, kādus valgus tā uzmeta sirdsapziņai. 9] Viņus apbēdināja, ka lietās ar tik bīstamām sekām baznīcas kanonu autoritāte tiek pilnīgi neievērota un nicināta. 10] Pie šiem ļaunumiem vēl klāt nāca aplama iedomas par solījumiem, tā, kā visiem sen ir zināms, nav patikusi arī tiem mūkiem, kas bija mazliet saprātīgāki. 11] Tika apgalvots, ka mūku solījumi esot tikpat nozīmīgi kā Kristība, ka ar šo dzīves kārtu izpelnoties grēku piedošanu un attaisnošanu Dieva priekšā. 12] Jā, tika pat uzskatīts, ka mūku dzīve ne tikai nopelna taisnību Dieva priekšā, bet vēl vairāk – ka tā atbilst ne tikai Dieva priekšrakstiem, bet arī tā sauktajiem evaņģēliskajiem padomiem.

13] Tādējādi viņi grib pārliecināt, ka mūku dzīve esot daudz pārāka par Kristību un ka ar mūka dzīvi var izpelnoties vairāk par valdības vīriem, mācītājiem un tiem līdzīgiem, kuri pilda savu amatu pēc Dieva pavēles, nevis pēc sagudrotiem reliģiskiem ieskatiem. 14] No tā neviens neko noliegt nevar, jo tas ir atrodams viņu pašu grāmatās.

15] Kas tad ar klosteriem vēlāk ir noticis? Kādreiz tur bija svētās literatūras un citu baznīcai derīgu zinātņu skolas, no kurienes tika

izraudzīti mācītāji un bīskapi. Tagad tas ir citādi. Patiesi nav vērts atstāstīt visiem zināmo. 16] Kādreiz klosteros sanāca, lai mācītos, tagad ir izdomāts, ka šis dzīvesveids iekārtots, lai izpelnītos žēlastību un taisnību, jā, pat tiek apgalvots, ka tas ir pilnības stāvoklis un ir pārāks par visiem citiem Dieva iedibinātiem dzīvesveidiem. 17] To pieminam ne kā naidīgu pārspīlējumu, bet lai labāk šajā jautājumā varētu saprast mūsu mācību.

18] Pirmkārt, par tiem, kuri noslēdz laulību, mūsējie māca, ka visiem, kuri nav piemēroti celibātam, ir atļauts noslēgt laulību, tāpēc ka mūku solījumi nevar atcelt Dieva iedibināto kārtību un pavēli. 19] Bet Dieva pavēle ir šī: "Bet netiklības novēršanas labā lai katram ir sava sieva un katrai sievai savs vīrs." (1. Kor. 7:2) 20] Ne tikai Dieva pavēle, bet arī Dieva iedibinātā radības kārtība virza uz laulību tos, kurus Dievs nav izņēnuma kārtā izredzējis celibātam. Tas ir saskaņā ar Vārdu: "Nav labi cilvēkam būt vienam." (1. Moz. 2:18) 21] Tātad tie, kuri paklausa šai Dieva pavēlei un iedibinātajai kārtībai, negrēko.

22] Ko varam iebilst? Lai kāds cilvēku īpašos solījumus cildina, cik vien grib, tie tomēr neatceļ Dieva pavēli. 23] Romas baznīcas kanoni māca, ka ikvienam solījumam stāv pāri augstākstāvošās personas tiesības. Cik tad daudz mazāk šādi solījumi iespēj pret Dieva pavēlēm!

24] Ja nepastāvētu nekādi iemesli, kādēļ solījumu saistība varētu tikt grozīta, tad arī Romas pāvesti nekad nespētu atbrīvot no solījumiem. Un, ja tiešām nav atļauts atcelt cilvēku saistības, cik gan daudz vairāk tas attiecas uz Dieva likumiem! 25] Tomēr Romas pāvesti ir tālredzīgi sprieduši, ka sakarā ar šo solījumu saistībām ir jāievēro taisnīga iecietība. 26] Tāpēc lasām, ka viņi bieži ir atsvabinājuši no solījumiem. Katrā ziņā visiem ir zināms gadījums ar Aragonas ķēniņu, kas tika atsaukts no klostera, un arī mūsdienās netrūkst tādu piemēru.

27] Otrkārt, kāpēc mūsu pretinieki pārspīlē solījuma saistības vai ietekmi, bet tai pašā laikā klusē par pašu solījuma būtību, proti, ka tas ir pieļauts tikai kā iespēja un tam jābūt brīvprātīgam, pēc paša ierosmes un pārdomāti pieņemtam? 28] Tas taču nav nekāds noslēpums, ka pastāvīga šķīstība nav cilvēkam pa spēkam. 29] Un cik maz ir to, kas devuši solījumu pārdomāti un brīvprātīgi! Meitenes un pusaudži tiek pierunāti, dažreiz pat piespiesti dot solījumu pirms viņi spēj par to spriest. 30] Tāpēc nav pareizi tik nelokāmi pastāvēt uz solījuma saistībām, un visiem ir jāatzīst, ka tas, kas ir solīts bez paša ierosmes, piespiesti vai neapdomīgi, ir – pret solījuma būtību.

31] Lielākā daļa baznīcas kanonu atceļ solījumus, kas doti pirms 15. dzīvības gada, tāpēc ka pirms šā vecuma, kā zināms, nav tik daudz izpratnes, lai varētu lemt par visu savu mūžu. 32] Cits baznīcas likums,

kas vairāk piekāpjas cilvēka nespēka priekšā, pieliek klāt vēl kādus gadus, proti, aizliedz pirms 18. mūža gada uzņemties solījumus. 33] Kuram no abiem likumiem lai paklausām? Lielākajai daļai ir aizbildinājums, kāpēc tie ir atstājuši klosterus: pirms šā vecuma dotais solījums.

34] Beidzot, kaut arī mūka solījumu pārkāpšana varētu tikt nosodīta, tomēr no tā vēl neizriet, ka tādu personu laulība būtu šķirama, 35] jo Augustīns (27. quaest. l. cap. Nuptiarum) noraida šādu personu šķiršanas vajadzību, un viņam baznīcā ir liela ievērība, pat ja citi vēlāk ir sprieduši citādi.

36] Lai gan ir redzams, ka Dieva pavēle doties laulībā daudzus atbrīvo no mūku solījumiem, tad tomēr mēs minam vēl citu apsvērumu, pierādot, cik tukši ir mūku solījumi: tie ir nederīgi kā jebkura dievkalpošana, kas ir cilvēku ieviesta bez Dieva pavēles un izraudzīta žēlastības iegūšanai, tā ir pat bezdievīga, kā Kristus saka: "Bet velti tie Mani godā, sludinādami mācības, kas ir cilvēku likumi." (Mt. 15:9) 37] Arī Pāvils visur māca, ka attaisnošana nav meklējama iekārtojumos un kultos, kas ir cilvēku izdomāti, bet gan ticīgajiem iegūstama vienīgi caur ticību, ka Dievs viņus pieņem žēlastībā Kristus dēļ.

38] Bet mūki māca, ka viņu reliģiskās izdarības sniedz gandarījumu par grēkiem, pelna žēlastību un attaisnošanu. Kas cits tas ir, ja ne Kristus goda laupīšana un ticības taisnības aptumšošana un noliegšana? 39] Tātad no tā secināms, ka visi šie mūku solījumi bijuši bezdievīgs kults, lūk, tādēļ arī nederīgi. 40] Patiesi, bezdievīgs un pret Dieva pavēli dots solījums nav spēkā! Un nekādā ziņā, kā to saka arī kanoni, ar solījumu nedrīkst piesaistīt cilvēku pie netaisnības.

41] Pāvils saka: "Jūs esat šķirti no Kristus, ja jūs bauslībā gribat tapt attaisnoti, jūs esat atkrituši no žēlastības." (Gal. 5:4) 42] Tiešām, tie, kuri caur mūka solījumu grib tikt attaisnoti, tiek šķirti no Kristus un atkrīt no Viņa žēlastības. 43] Jo arī tie, kuri mūku solījumiem piešķir attaisnojošu spēku, piešķir to pašu darbiem, lai gan patiesībā šis gods pieder vienīgi Kristum.

44] Katrā ziņā nevar noliegt, ka mūki ir mācījuši attaisnošanas un grēku piedošanas iegūšanu ar solījumiem un mūku dzīves ievērošanu, jā, pat izdomājuši vēl aplamākas lietas: ir apgalvojuši, ka spēj citiem patapināt savus darbus. 45] Ja kas nu gribētu to visu naida dēļ daudzināt, cik gan daudz liecību varētu savākt, par ko kauns ir pašiem mūkiem! 46] Turklāt viņi iestāstījuši ļaudīm, ka viņu reliģiskās izdarības esot kristiešu pilnības stāvoklis. 47] Vai tad tas nenozīmē piešķirt darbiem attaisnošanas spēku? 48] Tā baznīcā ir liela apgrēcība, ka tautai tiek piedāvāts kā neapstrīdams tāds kults, kas tomēr ir cilvēku izdomāts,

bez Dieva pavēles, un vēl tiek mācīts, ka šāds kults attaisno cilvēkus. Jo tādējādi ticības taisnība, par ko visvairāk vajadzētu stāstīt baznīcā, tiek aptumšota, kad šīs brīnišķīgās “eņģeļu kalpošanas”, nabadzības un pazemības liekuļošana un celibāts apmāna ļaužu acis.

49] Turklāt, kad ļaudis dzird, ka vienīgi mūki atrodas pilnības stāvoklī, tiek aptumšotas Dieva pavēles un patiesais dievkalpojums. Tiešām, kristīgā pilnība ir: no sirds būties Dievu un vienmēr atkal uzņemt sevī stipru ticību un droši ticēt, ka Kristus dēļ mums ir žēlsirdīgs Dievs, no Dieva izlūgties un saskaņā ar mūsu aicinājumu arī gaidīt palīdzību it visās kārtojamās lietās, vienlaikus apzinīgi veicot labus darbus, kalpojot savā aicinājumā. 50] Šajās lietās ir patiesā pilnība un īstais dievkalpojums, nevis celibātā, ubagošanā vai netīrās skrandās. 51] No šīs mūku dzīves nepatiesās slavināšanas tauta iegūst daudz kaitīgu un aplamu domu. 52] Ja dzird, ka celibāts bez mēra tiek slavēts, tad laulībā jādzīvo ar sirdsapziņas apgrūtinājumu. 53] Ja dzird, ka vienīgi ubagi ir pilnīgi, tad ar apgrūtinātu sirdsapziņu jāpārvalda īpašums un jāveic saimnieciski darījumi. 54] Tie dzird, ka Evaņģēlijs tikai mudina nemeklēt atriebību, tādēļ daži personiskajā dzīvē nebaidās atriebties, jo atturēties no atmaksas viņiem ir tikai evaņģēlisks padoms, ne pavēle. 55] Citi savukārt vēl vairāk maldās, novērtēdami visus pārvaldes iestāžu amatus un visus laicīgos sabiedriskos pienākumus kā kristiešiem nepiedienīgus.

56] Ir lasīts par gadījumiem, kad cilvēki, pamezdami laulību, pamezdami valsts pārvaldes amatu, sevi ieslēguši klosteros. 57] To viņi nosauca par bēgšanu no pasaules un cenšanos pēc tādas dzīves, ar ko iegūt Dieva labvēlību, bet neredzēja, ka Dievam ir jākalpo tādos uzdevumos, kādus Viņš pats uzticējis, nevis cilvēku izgudrotos iekārtojumos. 58] Tikai tas ir labs un pilnīgs dzīvesveids, kas ir Dieva pavēlēts. 59] Par šīm lietām ir nepieciešams cilvēkiem atgādināt.

60] Jau agrāk Gersons ir nosodījis mūku maldus par pilnību un tā apliecinājis, ka atzīt mūku dzīvi par pilnības stāvokli viņa laikā bija nedzirdēts jaunums.

61] Tik daudz bezdievīgu ieskatu ietverts mūku solījumos: ka tie attaisno, ka tie ir kristīgā pilnība, ka mūki piepilda Evaņģēlija padomus un Dieva likumus, ka viņiem paliek pāri labie darbi, ko patapināt citiem. 62] Tā kā tas viss ir maldi un tukšība, tad tas padara mūku solījumus vēltīgus un nederīgus.

XXVIII ARTIKULS. PAR BAZNĪCAS VARU

1] Daudz strīdu ir bijis par bīskapu varu, kuros daži nožēlojamā kārtā bija sajaukuši baznīcas varu ar zobena varu. 2] Šis sajukums ir izraisījis

lielus karus un nemierus, kad pāvesti, lepojoties ar Atslēgu varu, ne tikai ieviesuši jaunus kultus un apgrūtinājuši sirdsapziņas ar Absolūcijas aizturēšanas tiesībām un nīknām ekskomunikācijām, bet arī centušies grozīt ko pasaules valdībās un atņemt imperatoram impēriju. 3] Tādas negantības baznīcā jau agrāk ir nosodījuši dievbijīgi un izglītoti cilvēki. 4] Tādēļ mūsējiem, lai mierinātu cilvēku sirdsapziņas, ir jāparāda atšķirība starp baznīcas varu un zobena varu, un tādēļ mēs esam mācījuši par tām abām, ka Dieva pavēles dēļ tās abas ir jāciena un jātur godā kā Dieva lielākās dāvanas virs zemes.

5] Bet mūsu teologu pārlicība ir šāda: Atslēgu vara jeb bīskapu vara saskaņā ar Evaņģēliju ir vara jeb Dieva pavēle – sludināt Evaņģēliju, piedot un paturēt grēkus un pārvaldīt sakramentus. 6] Jo ar šo pavēli Kristus ir izsūtījis apustuļus: “Kā Tēvs Mani sūtījis, tā Es jūs sūtu... Nemiet Svēto Garu! Kam jūs grēkus piedosit, tiem tie būs piedoti, kam jūs tos paturēsiet, tiem tie paliks.” Jņ. 20:21–23) 7] Un: “Ejiet pa visu pasauli un pasludiniet Evaņģēliju visai radībai utt.” (Mk. 16:15)

8] Šī vara attiecas tikai uz Dieva vārda mācīšanu jeb sludināšanu un sakramentu pasniegšanu daudziem vai vienam – saskaņā ar aicinājumu. Jo šeit tiek sniegtas nevis laicīgas, bet mūžīgas lietas: mūžīgā taisnība, Svētais Gars un mūžīgā dzīvība. 9] Nekas no tā nevar notikt citādi – kā tikai caur Vārda un sakramentu kalpošanu, kā saka Pāvils: “Tas [Kristus Evaņģēlijs] ir Dieva spēks par pestīšanu ikvienam, kas tic.” (Rom. 1:16) 10] Un, tā ka baznīcas vara sniedz mūžīgas mantas un darbojas tikai caur Vārda kalpošanu, tad tā neiejaucas laicīgajā valdīšana; gluži tāpat kā dziedāšanas māksla nekādi neiejaucas valdības lietās. 11] Tas ir tāpēc, ka laicīgā valsts nodarbojas ar pavisam citām lietām nekā Evaņģēlijs. Valdība sargā nevis dvēseles, bet miesu un laicīgās lietas pret vardarbību un savalda cilvēkus ar zobenu un miesas sodiem, lai uzturētu pilsonisko taisnīgumu un mieru.

12] Tāpēc nedrīkst sajaukt baznīcas varu un laicīgo varu. Baznīcas varai ir savs uzdevums: mācīt Evaņģēliju un pārvaldīt sakramentus. 13] Tā neiejaucas svešā amatā, negroza pasaules valsts varas, neatceļ valdību likumus, neatceļ paklausību likumiem, nekavē tiesiskus lēmumus dažādos pilsoniskos iekārtojumos un līgumos, nediktē priekšā valdībām likumus attiecībā uz valsts pārvaldes formu, 14] kā Kristus saka: “Mana valstība nav no šīs pasaules.” Jņ. 18:36) 15] Tāpat: “Kas Mani iecēlis jums par tiesnesi vai mantas dalītāju?” (Lk. 12:14) 16] Un Pāvils saka: “Mūsu piederība ir Debesīs.” (Fil. 3:20) 17] Un: “Mūsu cīņas ieroči nav miesīgi, bet spēcīgi Dieva priekšā cietokšņu noārdīšanai..., kas paceļas pret Dieva atzinu.” (2. Kor. 10:4-5)

18] Tādā veidā mēs izšķiram vienas un otras varas pienākumus un pavēlam kā vienu, tā otru turēt godā un atzīt, ka abas ir Dieva dāvanas un svētības.

19] Ja nu bīskapiem pieder arī zobena, t.i. laicīgā, vara, tad tā viņiem nepieder kā bīskapiem pēc Evaņģēlija pavēles, bet pēc cilvēku likumiem, valdnieku un ķeizaru dota – viņu laicīgo īpašumu pārvaldīšanai. Bet tās tomēr ir pavisam citas funkcijas nekā Evaņģēlija sludināšana.

20] Tātad – kad tiek spriests par bīskapu tiesisko varu, tad vajag izšķirt viņu laicīgo varu un viņu baznīcas varu. 21] Vēl vairāk, – saskaņā ar Evaņģēliju vai, kā saka, pēc dievišķā likuma viņiem nav nekādas citas varas, kā vien tā, kas bīskapiem pieder kā bīskapiem, tas ir, kā tādiem, kuriem uzticēta Vārda un sakramentu pārvaldīšana: piedot grēkus, noraidīt Evaņģēlijam pretrunīgu mācību un izslēgt no baznīcas kopības tos bezdievīgos, kuru bezdievība zināma – ne cilvēciskajā spēkā, bet vienīgi ar Vārdu. 22] Šais lietās dievišķo tiesību dēļ draudzēm ir nepieciešams viņiem paklausīt; tas ir saskaņā ar Kristus vārdiem: “Kas jūs klausā, tas klausā Mani.” (Lk. 10:16) 23] Bet, ja viņi ko māca vai pavēl pret Evaņģēliju, tad draudzēm ir Dieva pavēle, kas aizliedz tiem paklausīt: “Sargieties no viltus praviešiem!” (Mt. 7:15) 24] “Bet, ja arī mēs vai kāds eņģelis no Debesim jums sludinātu citu Evaņģēliju nekā to, ko esam jums pasludinājuši, lāsts pār to!” (Gal. 1:8) 25] “Jo mēs nekā nespējam pret patiesību, bet tikai par patiesību.” (2. Kor. 13:8) 26] Un atkal: “Tādēļ es jums to rakstu., pēc tās pilnvaras, ko Tas Kungs man devis ticības stiprināšanai un ne postīšanai.” (2. Kor. 13:10) 27] Tāpat pavēl arī kanoni Par priesteriem un Par avīm. 28] Un Augustīns vēstulē pret Petilianu raksta: “Nav jāseko un jāklausa arī katoliskajiem bīskapiem, ja tie maldās vai ko māca pret kanoniskajiem Dieva Rakstiem.”

29] Ja bīskapiem ir vēl kāda cita vara vai noteikšana kādos zināmos gadījumos, piemēram, par laulību vai desmito tiesu u.tml., tad tas ir pēc cilvēku likumiem. Un ja šajos gadījumos bīskapi kļūst nolaidīgi, tad valdnieku pienākums ir, pat ja viņi to nevēlas, – izspriest tiesu saviem pavalstniekiem, lai uzturētu mieru valstī.

30] Turklāt tiek diskutēts arī par to, vai bīskapiem jeb mācītājiem ir tiesības ieviest baznīcas ceremonijas un likumus par ēdieniem, svētku dienām, par kalpotāju vai garīdzniecības amata pakāpēm u.tml. 31] Tie, kuri piedēvē bīskapiem šīs tiesības, atsaucas uz Rakstu liecību: “Vēl daudz kas Man jums sakāms, bet jūs to tagad vēl nespējat nest. Bet, kad nāks Viņš, Patiesības Gars, Tas jūs vadīs visā patiesībā.” (Jņ. 16:12-13) 32] Tie atsaucas arī uz apustuļu piemēru, ka tie aizlieguši baudīt nožņaugtus dzīvniekus un asinis (Ap. d. 15:20). 33] Tie norāda

uz sabata pārceļšanu uz Tā Kunga dienu [svētdienu], kas, šķietami ir pret Dekalogu. Visvairāk viņi daudzina šo piemēru par sabata pārceļšanu. Tik liela esot baznīcas vara, ka tā varējusi ko noteikt pār Dekaloga bausli!

34] No savas puses mēs mācām, ka bīskapiem, kā jau iepriekš sacīts, Šai jautājumā nav nekādas varas kaut ko noteikt, kas būtu pret Evaņģēliju. To pašu atzīst arī kanoni (Dist. 9). 35] Bet tas ir pretēji Svētajiem Rakstiem – ieviest tradīcijas un pieprasīt to ievērošanu, lai ar to gandarītu par grēkiem vai izpelnītos žēlastību un attaisnošanu. 36] Katrā ziņā tas laupa Kristus nopelna godu, kad ar šādu tradīciju ievērošanu mēs domājam sev pelnīt attaisnošanu. 37] Ir skaidrs, ka šādas pārliecības dēļ šīs tradīcijas baznīcā ir vairojušās gandrīz līdz bezgalībai, savukārt mācība par ticību un ticības taisnību tajā pašā laikā ir tikusi apspiesta. Tā pakāpeniski tika ieviestas daudzas jaunas svētku dienas, jauni gavēņi, jaunas ceremonijas, jauni svētie, jo šādu lietu izgudrotāji domāja ar šiem darbiem nopelnīt sev žēlastību. 38] Tā jau senāk ir vairojušies grēku nožēlas kanoni, kuru pēdas mēs joprojām varam manīt gandarīšanas praksē.

39] Tāpat tradīciju izgudrotāji pretēji Dieva pavēlei, saistīdami grēku ar ēdieniem, dienām un tamlīdzīgām lietām, uzliek baznīcai bauslības jūgu, it kā kristiešiem attaisnošanas iegūšanai būtu nepieciešama tāda kalpošana, kas līdzīga levītiskajai, kuru Dievs būtu uzticējis apustuļiem un bīskapiem. 40] Daži tā raksta, un šķiet, ka pāvesti daļēji ir tikuši maldināti no Mozus bauslības piemēra. 41] No tā ir radušās šādas nastas: ka tas esot nāves grēks, ja, pat neapgrēcinot citus, svētku dienās strādājot roku darbu, ka nāves grēks esot izlaist kanoniskās lūgšanu stundas, ka zināmi ēdieni apgānot sirdsapziņu, ka gavēņi esot Dievam patīkami darbi, ka Absolūcijas aizturēšanas gadījumā neviens cits grēku nevarot piedot, neizskarot aizturētāja pilnvaras; kaut gan paši kanoni šeit nerunā par vainas aizturēšanu, bet baznīcas soda aizturēšanu.

42] No kurienes gan bīskapiem ir vara uzspiest draudzēm tādas tradīcijas, sasaistot cilvēku sirdsapziņas, ja Pēteris aizliedz “uz mācekļu kakla likt jūgu, ko ne mūsu tēvi, ne mēs nespējam panest” (Ap.d. 15:10), un Pāvils saka, ka viņš lepojas “ar tām pilnvarām, ko mums Tas Kungs devis jūsu celšanai un ne postīšanai” (2. Kor. 10:8). Kādēļ tad viņi vairo grēkus ar šādām tradīcijām?

43] Bet ir zināmas skaidras liecības, kas aizliedz uzspiest tādas tradīcijas – it kā tās pelnītu žēlastību vai būtu nepieciešamas pestīšanai. 44] Pāvils raksta: “Tāpēc lai neviens jūs netiesā ēdienu un dzērienu dēļ vai sakarā ar svētkiem, jauno mēnesi vai sabatu.” (Kol. 2:16) 45] Tāpat: “Ja nu jūs esat ar Kristu nomiruši pasaules pirmspēkiem, ko tad jūs, it kā vēl

dzīvodami pasaulē, uzņematies priekšrakstu jūgu, cilvēku baušļus un mācības. ..Tām gan ir gudrības slava tur, kur ir pašizdomāta dievkalpošana, pašpazemošanās un miesas mērdēšana; bet patiesībā tām nav nekādas vērtības, jo tās dod apmierinājumu vienīgi miesai.” (Kol. 2:20-23) 46] Pāvils atklāti noraida tradīcijas: “Šī liecība ir patiesa. Tādēļ atspēko viņus it asi, lai tie ticībā kļūst veseli, nevis pieķeras jūdu pasakām un cilvēku priekšrakstiem, kas novēršas no patiesības.” (Tit. 1:13-14)

47] Kristus saka tiem, kuri pieprasa tradīcijas: “Atstāriet tos! Tie ir akli akliem ceļa rādītāji.” (Mt. 15:14) 48] Un noraida šādu dievkalpošanu: “Visi dēsti, ko Mans Debesu Tēvs nav dēstījis, tiks izrauti ar saknēm.” (Mt. 15:13)

49] Ja nu bīskapiem ir vara ar tādām tradīcijām apgrūtināt sirdsapziņu, kāpēc tad tik bieži Raksti aizliedz ieviest tādas tradīcijas? Kāpēc tās nosauc par dēmonu mācībām (1. Tim. 4:1)? Vai Svētais Gars būtu bez pamata iepriekš brīdinājis?

50] Tā kā šādi iekārtojumi – kas radīti ar domu, ka tie ir nepieciešami, lai iemantotu žēlastību – ir pretēji Evaņģēlijam, tad nu ir jāpaliek pie tā, ka bīskapam nav atļauts ieviest šādas kalpošanas un tās uzspiest. 51] Tiešām, baznīcā ir nepieciešams saglabāt mācību par kristīgo brīvību un arī par to, ka attaisnošanai nav vajadzīgs bauslības jūgs, kā ir rakstīts Vēstulē galatiešiem: “Svabadībai Kristus mūs ir atsvabinājis. Tad nu stāviet stipri un neļaujieties atkal iejūgties kalpības jūgā!” (Gal. 5:1) 52] Ir nepieciešams saglabāt vissvarīgāko Evaņģēlija artikulu, ka mēs iegūstam žēlastību bez mūsu nopelniem ticībā Kristum, nevis ar noteiktu likumu vai dienu ievērošanu, vai citām cilvēku ieviestam kalpošanām.

53] Ko tad secināsim par Tā Kunga dienu un līdzīgiem dievnama rituāliem? Uz to mums jāatbild, ka bīskapiem vai mācītājiem gan ir ļauts noteikt kārtību, lai draudzē visas lietas norisinātos pienācīgi un kārtīgi, bet ne tādēļ, lai ar šo kalpošanu mēs pelnītu žēlastību vai gandarītu par grēkiem, vai apgrūtinātu sirdsapziņu, uzskatīdami to par nepieciešamu kalpošanu vai arī domādami, ka tas ir grēks, ja mēs to nepildām, pat neapgrēcinot citus. 54] Tā Pāvils norāda, lai draudzes sanāksmēs sievas apsedz galvu (1. Kor. 11:5-6) un lai Dieva vārda skaidrotājus draudzē uzklautu pēc kārtas (1. Kor. 14:27) utt. 55] Tādiem iekārtojumiem nākas pielāgoties un tos uzturēt mīlestības un miera dēļ tiktāl, lai cits citam nedotu piedauzību, lai viss draudzē notiktu pieklājīgi un bez jukām (1. Kor. 14:40; sal. Fil. 2:14); 56] bet tikai tā, lai sirdsapziņa netiktu apgrūtināta, uzskatot šo kalpošanu par nepieciešamu glābšanai un domājot, ka tas ir grēks, ja mēs to nepildām, pat neapgrēcinot citus; tāpat kā neviens nav teicis, ka sieva

grēko, būdama sabiedrībā ar neapsegto galvu, ja tas notiek bez apgrēcības.

57] Tāda pat ir Tā Kunga dienas, Lieldienu, Vasarsvētku un līdzīgu svētku un rituālu ievērošana. 58] Ja kādi domā, ka baznīcas autoritāte sabata vietā noteikusi Tā Kunga dienas ievērošanu kā nepieciešamu, tie ļoti maldās. 59] Svētie Raksti ir atcēlušī sabatu; tie mača, ka kopš Evaņģēlija atklāšanās, visas Mozus ceremonijas var atnest. 60] Un, tā kā bija nepieciešams noteikt dienu, lai ļaudis zinātu, kad sanākt kopā, tad šim nolūkam baznīca noteica Tā Kunga dienu (svētdienu), kura, šķiet, vairāk par labu atzīta tādēļ, lai cilvēkiem būtu kristīgās brīvības piemērs un lai tie zinātu, ka ne sabata, ne arī kādas citas īpašas dienas ievērošana nav nepieciešama.

61] Ir sākušies dīvaini strīdi par bauslības pārgrozīšanu, par Jaunās Derības ceremonijām, par sabata pārceļšanu. Tie visi ir radušies no aplamās pārliecības, ka baznīcā ir jābūt tādai kalpošanai, kas atbilst levītiskajai, un ka Kristus ir uzdevis apustuļiem un bīskapiem izdomāt jaunas ceremonijas, kas nepieciešamas glābšanai. 62] Šie maldi iezagušies baznīcā tādēļ, ka ticības taisnība nav mācīta pietiekami skaidri. 63] Citi aizstāv viedokli, ka, lai gan Tā Kunga dienas svinēšana neesot dievišķa pavēle, tā tomēr ir jāievēro, it kā būtu dievišķa pavēle. Viņi dod priekšrakstus par svētku dienām, cik daudz tajās ir atļauts strādāt. 64] Kas cits gan ir šāda veida strīdi, ja ne sirdsapziņas valģi? Un, kaut arī viņi mēģina mīkstināt tradīcijas, tomēr tās nekad netiek mīkstinātas, kamēr pastāv uzskats par to nepieciešamību. Un tās paliek kā nepieciešamība tur, kur nav pazīstama ticības taisnība un kristīgā brīvība.

65] Apustuļi ir pavēlējuši atturēties no nožņaugtu dzīvnieku un asins baudīšanas (Ap. d. 15:20–29) – kurš gan to tagad ievēro? Taču tie, kuri to neievēro, negrēko, jo paši apustuļi nav vēlējušies apgrūtināt cilvēku sirdsapziņas ar šādu nastu. Bet uz laiku viņi to ir aizlieguši, lai izvairītos no apgrēcības. 66] Jo katrā ziņā šis lēmums mums aizvien ir jāaplūko, paturot prātā, kāds ir Evaņģēlija nolūks.

67] Diezin vai vispār kādi kanoni tiek pilnīgi izpildīti, un daudzus kanonus ik dienas neievēro arī tie, kuri visdedzīgāk aizstāv tradīcijas. 68] Un nav iespējams sirdsapziņām palīdzēt, ja cilvēki neievēro šos atvieglinājumus; tādēļ mēs apzināties, ka kanoni tiek turēti, neuzskatot tos par nepieciešamiem, un ka sirdsapziņām tas nekaitē pat arī tad, ja zināmas tradīcijas izzūd.

69] Bet bīskapi viegli varētu uzturēt pienācīgo paklausību, ja viņi nespiestu turēt šīs tradīcijas, kuras nevar ievērot ar labu sirdsapziņu. 70] Tagad viņi pavēl celibātu un pieņem mācītāja amatā tikai tos, kas

zvēr, ka nemācīs skaidro Evaņģēlija mācību. 71] Mūsu draudzes neprasa, lai bīskapi atjaunotu vienprātību uz sava goda rēķina; taču labiem mācītājiem tomēr pieklātos to darīt. 72] Tās tikai prasa, lai viņi atceļ netaisnās nastas, kas ir ieviestas un pieņemtas pretēji katoliskās, tas ir, vispārējās baznīcas paradumam. 73] Iespējams, ka sākumā tādiem iekārtojumiem ir bijis svarīgs iemesls; tomēr vēlākajiem laikiem tas vairs neatbilst. 74] Bet ir skaidri redzams, ka daži kanoni pieņemti aiz pārpratuma. Lūk, tādēļ pāvesta laipnībai vajadzētu tagad tos mīkstināt, jo šādas izmaiņas taču nesatricina baznīcas vienību. Patiesi daudzas cilvēku tradīcijas ar laiku ir grozītas, kā to rāda paši kanoni. 75] Bet, ja nevar panākt, ka tiktu mīkstinātas tās tradīcijas, kuras nevar izpildīt bez grēka, tad mums jāseko apustuliskajai regulai, kas nosaka: “Dievam vairāk jāklausa nekā cilvēkiem.” (Ap. d. 5:29)

76] Pēteris aizliedz bīskapiem izturēties kā valdniekiem un piespiest draudzes ar varu (1. Pēt. 5:3). 77] Mēs gan necenšamies panākt, lai bīskapi piekāptos savā kundzībā, bet tikai lūdzam, lai tie atļauj Evaņģēliju skaidri sludināt un lai neprasa stingri ievērot dažas tradīcijas, kuras nav iespējams pildīt neapgrēcinoties. 78] Ja nu viņi to nedara, lai paši pielūko, kā Dievam atbildēs, ka ar šādu nepiekāpību viņi rada baznīcas šķelšanos.

GALAVĀRDI

1] Šie ir galvenie artikuli, par kuriem, šķiet, ir nesaskaņas. Kaut gan noteikti vēl varētu runāt par vairākām aplamām ieražām, tomēr, lai izvairītos no pārāk gara un plaša izklāsta, mēs esam pateikuši tikai pašu svarīgāko. Pamatojoties tajā, var viegli izspriest pārējās lietas. 2] Lielas žēlabas ir atskanējušas par grēku atlaidēm, svētceļojumiem un ekskomunikāciju. Draudzes dažādos veidos ir cietušas no indulģenču jeb grēkatlaižu tirgoņiem. Bezgalīga cīnīšanās ir bijusi starp mācītājiem un mūkiem par draudzes tiesībām, grēksūdzēm, apbedīšanām, ārkārtējiem gadījumiem un neskaitāmām citām lietām. 3] Šāda veida jautājumus mēs neesam minējuši tādēļ, lai galvenā lieta, īsi izklāstīta, būtu vieglāk saprotama. 4] Šeit arī nekas nav teikts vai izdarīti secinājumi, lai kādu apvainotu. 5] Ir minētas tikai tās lietas, par kurām, mūsaprāt, bija nepieciešams runāt, lai kļūtu skaidrs, ka ne mācībā, ne ceremonijās pie mums nekas nav pieņemts ne pret Rakstiem, ne katolisko baznīcu. Tādējādi ir nepārprotami redzams, ka mēs esam bijuši ļoti uzmanīgi, lai mūsu draudzēs neievieštos jaunas un bezdievīgas mācības.

6] Saskaņā ar ķeizariskās majestātes pavēli, mēs vēlamies nodot jūsu rokās šos iepriekš minētos artikus, lai mūsu ticības apliecība parādītos atklātībā un lai ļaudis varētu redzēt mūsu teologu mācības kopsavilkumu. 7] Ja ir vēl kas tāds, ko kāds vēlētos šajā ticības

apliecībā minēt, tad esam gatavi, ja Dievs vēlēs, sniegt plašāku ieskatu par to saistībā ar Svētajiem Rakstiem.

8] Jūsu Ķeizarišķās Majestātes uzticamie pavalstnieki:

9] Johans, Saksijas hercogs un kūrfirsts,

10] Georgs, Brandenburgas markgrāfs,

11] Ernests, Lineburgas hercogs,

12] Filips, Hesenes landgrāfs,

13] Johans Frīdrihs, Saksijas hercogs,

14] Francisks, Lineburgas hercogs,

15] Volfgangs, Anhaltes firsts,

16] Nirnbergas maģistrs un maģistrāts,

17] Reitlingenas maģistrāts.